

Bilaga 2 till TLVs regeringsrapport
“Nulägesbeskrivning av det statliga
tandvårdsstödet”: Påverkar referenspriset
allmänhetens uppfattning av en tandläkares
kostnadsförslag?

Mikael Moutakis

4 mars 2014

Innehåll

I Huvudanalys	4
1 Inledning	4
2 Teoretisk bakgrund: Varför referenspriset kan påverka vårdgivarpriset	5
2.1 Referensprisets direkta effekt på vårdgivarpriserna	5
2.1.1 Vårdgivarna sätter priser efter referenspriserna för det sparar tid	5
2.1.2 Folktandvården följer referenspriserna och övriga följer folktandvården	6
2.2 Referensprisets effekter på efterfrågan	6
2.2.1 Subventionseffekten	6
2.2.2 Jämförelsepriseteffekten	7
3 Studiens syfte	7
4 Studiens data	8
4.1 En webbaserad enkät	8
4.2 Enkätens innehåll	8
4.2.1 Enkätundersökningens frågor och svarsalternativ	10
4.3 Kontroll- och förklaringsvariabler	11
4.4 En kontrollfråga användes för att identifiera de mindre genomtänkta svaren	11
5 Statistiska metoder	11
6 Resultat	13
6.1 Referensprisets och subventionen påverkade sannolikheten att tacka ja och sannolikheten att byta vårdgivare	13
6.2 Referenspriset och subventionen påverkade hur säkra enkättagarna kände sig på svaren	15
6.3 Referenspriset och subventionen påverkade hur prisvärd behandlingen uppfattades.	16
6.4 Referenspriset påverkade enkättagarnas uppfattning om kvaliteten	17
6.5 Referenspriset och subventionen påverkade andelen som trodde att det skulle kunna finnas en billigare vårdgivare på orten	18
6.6 Den relativa marginaleffekten	18
7 Diskussion	19
7.1 Referenspriset påverkade enkättagarna men subventionen påverkade mer	19
7.1.1 Jämförelsepriseteffekten	20

7.1.2	Subventionseffekten	20
7.1.3	Jämförelsepriset effekten i relation till subventionseffekten	20
7.2	Svagheter i vald metod gör att effekten troligen överskattas	21
7.2.1	Enkätstudier är inte “på riktigt”	21
7.2.2	Deltagarna i en nätpanel är inte ett slumpmässigt urval	22
7.2.3	Få individer konsumerar så mycket tandvård som i enkätens huvudfråga	22
8	Tack till	23
	Referenser	24
II	Bilagor	25
9	Jämförelse utfall med tidigare enkäter och resultat från regressionsanalyserna	25
10	Enkätundersökningen	33
11	Fria kommentarer från enkättagarna	43

Del I

Huvudanalys

1 Inledning

Kombinerar man ett subventionssystem där patienten får bidrag för varje åtgärd med fri prissättning på en marknad med bristande konkurrens riskerar man pris- och kostnadsinflation. Frågan är om ett system med officiella jämförelsepriser gör patienten till en mer prismedveten konsument och om detta i sin tur leder till en prispress. Detta var i vilket fall förhoppningarna med det statliga referensprissystem som infördes i och med 2008 års tandvårdsreform.

Syftet med denna studie är att undersöka om referensprissystemet påverkar dels patienternas efterfrågan på tandvård, dels konkurrensen mellan vårdgivarna. Förståelsen av detta är en nödvändig komponent för att utforma ett långsiktigt hållbart tandvårdsstöd.

Det första målet med referenspriserna var att ge staten ett verktyg att kontrollera kostnaden för tandvårdsstödet. Varje svensk över 20 år omfattas av det statliga tandvårdsstödet och varje tandvårdsåtgärd som patienten kan få bidrag för har ett referenspris. Patienten kan dock aldrig få mer än 85 procent av åtgärdens referenspris i stöd.

Det andra målet med ett officiellt jämförelsepris i form av referenspriser var att förbättra tandvårdsmarknadens funktionssätt. Referenspriserna vägleder patienterna genom att de anger vad en behandling normalt sett kostar att utföra till rimlig kvalitet.

Riksrevisionens granskning av 2008 års tandvårdsreform visade att statens kostnader för tandvårdsstödet har utvecklats i hanterbar takt men att det genomsnittliga marknadspriset översteg de genomsnittliga referenspriserna. Riksrevisionen drog utifrån det slutsatsen att referenspriset har uppfyllt sitt första syfte men inte sitt andra.[1]

Den prisutveckling som kan observeras sedan stödet infördes 2008 är ett resultat av ett stort antal tänkbara faktorer, där referensprisets funktion som jämförelsepris är en. Tidigare analyser ([1][2]) har på ett förtjänstfullt sätt analyserat prisutvecklingen utifrån ett antal olika dimensioner men ingen analys har hittills särskilt undersökt referensprisets effekt som jämförelsepris. Den här studien är därmed den första studie av svensk tandvårdsmarknad som särskiljer referensprisets roll som jämförelsepris från övriga faktorer.

Studien visar att referenspriset har potential att påverka patientens efterfrågan på tandvård, uppfattning vad som är ett rimligt pris och god kvalitet på behandlingen, uppfattning om sannolikheten att hitta en billigare klinik eller en billigare tandläkare. Referenspriset har således potential att förändra tandvårdsmarknadens funktionssätt.

Datakällan för denna studie är en enkät utformad som ett vetenskapligt experiment. Inspiration har hämtats från den så kallade discrete choice contingent valuation-metoden. Totalt 3 000 personer fick se en slumpmässigt vald version

av tolv påhittade behandlings- och kostnadsförslag för en specifik tandvårdsåtgärd. Enkättagarna fick sedan föreställa sig att de precis slagit ut en framtand och att deras tandläkare rekommenderat dem att göra en tandstödd bro som ersättning för den förlorade tanden.

Behandlings- och kostnadsförslagen skiljde sig åt enbart vad gäller nivån på referenspriset och hur mycket tandvårdsstöd personerna skulle få. Vårdgivarpriset var fast medan referenspriset varierade från enkät till enkät, vilket innebar att subventions- och referensprisbeloppens påverkan på enkättagarnas svar kunde beräknas separat.

Styrkan i denna analysmetod är att det går att separera effekten av subventionen från effekten av referenspriset utan ett antagande om hur vårdgivarna agerar på marknaden. Svagheten i analysmetoden är att enkätstudier inte är ”på riktigt” och att enkättagare har i allmänhet ett incitament att agera annorlunda i en fiktiv än verklig situation. En annan svaghet är att enkättagarna bjöds in från en nätpanel. Det kan därför inte garanteras att de är representativa för den svenska befolkningen. Dessa svagheter gör tillsammans att den uppmätta effekten av referenspriset troligtvis är större i enkäten än i verkligheten.

Utifrån det faktum att enkättagarnas svar stämmer väl överens med tidigare enkätstudier och observationer från tandvårdsmarknaden kan man ändå dra slutsatsen att referenspriset kan påverka både patienternas efterfrågan och tandvårdsmarknadens funktionssätt.

2 Teoretisk bakgrund: Varför referenspriset kan påverka vårdgivarpriset

Jag har i tidigare analys visat att referenspriset påverkar vårdgivarnas prissättning (se huvuddokumentet till denna regeringsrapport). Tänkbara förklaringar är att referenspriset har en direkt effekt på tillgångssidan (vårdgivaren) eller indirekt genom en förändring av efterfrågan.

2.1 Referensprisets direkta effekt på vårdgivarpriserna

Referenspriserna kan styra vårdgivarpriserna direkt på två sätt:

1. Det sparar tid för små kliniker att använda referenspriserna som mall.
2. Folktandvården följer referenspriserna och en stor del den av övriga marknaden följer i sin tur folktandvården.

2.1.1 Vårdgivarna sätter priser efter referenspriserna för det sparar tid

En enkel modell för vårdgivarens prissättning är att vårdgivaren sätter sina priser utifrån sina egna kostnader, konkurrenternas priser och patientens efterfrågan på marginalen. Men för att vårdgivaren ska kunna sätta fullt vinst-

maximerande åtgärdspriser kan det behövas en investering för att ta fram det informationsunderlag som krävs. Att de flesta vårdgivarna inom privat tandvård är småföretagare¹ ger goda skäl att anta många väljer en förenklad prisstrategi.² En sådan, som därtill sparar tid, är att använda referensprislistan som mall, lägga på den marginal som behövs för att täcka de egna kostnaderna och sedan göra eventuella justeringar av priset för enskilda åtgärder.

2.1.2 Folktandvården följer referenspriserna och övriga följer folktandvården

Folktandvården är en dominerande aktör som i tidigare studier visat sig påverka den privata tandvårdsföretagens prissättning[3, 4] Samtidigt har flertal landsting ett uttalat mål att Folktandvårdens prislista ska utgå ifrån referensprislistan.[2]

2.2 Referensprisets effekter på efterfrågan

Referensprisets effekt på vårdgivarpriset kan förklaras med att referenspriserna har effekt på efterfrågan och att vårdgivare har marknadsmakt, det vill säga möjlighet att höja sina priser utan att förlora patienter till konkurrenterna. Vårdgivare med marknadsmakt kan tjäna på att justera priserna när efterfrågan förändras. Referensprisets effekt på efterfrågan kan delas upp i två separata mekanismer: *subventionseffekten* och en *jämförelsepriseffekten*.

2.2.1 Subventionseffekten

Subventionseffekten innebär att ett högre referenspris ger mer bidrag och lägre patientpris. Detta kan i sin tur ge högre efterfrågan och mindre lätttröliga patienter. Drygt 60 procent av patienterna betalar ett vårdgivarpris över eller lika med referenspriset.[5] För dem innebär en referensprishöjning att subventionen går upp och följaktligen patientpriset ner. Vi kan således vänta oss att folk i snitt kommer vilja konsumera mer tandvård när referenspriset går upp.

Patienten är dock i informationsunderläge visavi tandläkaren. Om någon vill byta tandläkare behövs information om både konkurrenternas kvalitet och prisnivå. En rationell konsument väger risken med att byta till en billigare tandläkare mot den eventuella besparingen. Om ett ökat bidrag sänker patientpriset för behandlingen minskar den möjliga besparingen av att byta till en billigare tandläkare medan risken kvarstår. Ökat bidrag kan därmed minska rörligheten hos patienterna.

Om hotet att bli av med patienterna är det som skapar konkurrens bland tandläkarna kan alltså ökad subvention genom höjda referenspriser försämra marknadens funktionssätt.

---

¹2011 hade medianmottagningen sex anställda, varav två tandläkare eller tandhygienister. Referens UCE 2010

²Exempelvis "referenspriset plus 10 procent, utom för åtgärd X,Y, Z".

2.2.2 Jämförelsepriset

Jämförelsepriset innebär att patienterna har incitament att låta sig vägledas av referenspriserna för sina beslut. Referenspriset ska skrivas ut på patientens kvitto och på det kostnadsförslag patienten har rätt till vid större behandlingar.³ Patienten exponeras således för referenspriset i samband med köpet av tandvård.

En tänkbar mekanism är att referenspriset påverkar patientens ”interna jämförelsepris”, vilket innebär att konsumenterna fattar sina beslut utifrån en subjektiv uppfattning om vad som är ett ” normalt ” pris för en vara. Det interna jämförelsepriset är inte fast utan påverkas av till exempel tidigare köpbeslut och extern information. [6, 7]

Utifrån ekonomisk teori skulle referenspriserna i det statliga tandvårdsstödet styra patienternas interna jämförelsepriser mot den genomsnittliga marginalkostnaden på tandvårdsmarknaden. Detta skulle påverka efterfrågan, vilket i sin tur skulle ge vårdgivarna incitament att styra vårdgivarpriserna mot referenspriserna.

En annan mekanism vad gäller referensprisets påverkan på efterfrågan är att vårdgivarprisets marginal mot referenspriset kan signalera kvalitet. Anta att patienten tror att vårdgivarpriset står i relation till produktionskostnaden och att produktionskostnaden står i relation till kvaliteten men att patienten inte vet vad en behandling av bra kvalitet borde kosta. I sådana skulle ett högt vårdgivarpris i förhållande till referenspriset kunna signalera hög kvalitet. Om referenspriset är högt får det alltså patienten att tro att behandlingen håller hög kvalitet, vilket ger vårdgivaren incitament att följa efter vid referensprishöjningar för att behålla signalvärdet.

3 Studiens syfte

Syftet med denna studie är att undersöka om referensprisets relation till vårdgivarpriset påverkar faktorer som kan antas visa att det finns en jämförelsepris- eller subventionseffekt. Dessa faktorer är:

- sannolikheten att patienten accepterar tandläkarens behandlingsförslag.
- sannolikheten att patienten tackar nej till behandlingsförslaget, och avstår från behandlingen, alternativt söker upp en annan vårdgivare.
- hur säker patienten känner sig på sitt val att acceptera eller inte acceptera ett behandlingsförslag.
- patientens uppfattning av hur prisvärt behandlingen är.
- behandlingens kvalitet.

---

³I förordning (2008:193) om statligt tandvårdsstöd finns krav på prislistor (8 §), krav att visa på åtgärder som är ersättningsberättigande om annan vård föreslås (9 §), skriftlig prisuppgift (10§), kvittoinformation (11 §) I tandvårdslagen (1985:125) finns krav på att ersättningen ska vara skälig (4 §).

- patientens uppfattning om sannolikheten att hitta en billigare vårdgivare på den lokala marknaden.

4 Studiens data

4.1 En webbaserad enkät

Datamaterialet består av en enkätstudie riktad till allmänheten, där 2 863 svar inkom från deltagare i marknadsundersökningsföretaget Userneeds nätpanel [8]. Dessutom samlades 137 svar in från en ESOMAR-certifierad partner till Userneed [9], vilket gör totalt 3 000 svar. Deltagarna i Userneeds nätpanel har tidigare valt att delta i undersökningar utannonserade på en av de ca 700 hemsidor i Norden som Userneed samarbetar med⁴.

För att kunna inkluderas i enkätundersökningen skulle man vara mellan 20 och 69 år och bosatt i Sverige. En inbjudan till enkätundersökningen skickades ut per e-post i omgångar till dess att önskat antal svar och önskad spridning gällande kön, ålder och geografi hade uppnåtts. Paneldeltagare från en viss befolkningsgrupp (ålder + kön + region) uteslöts om önskat antal svar från denna grupp redan hade uppnåtts.

Antalet önskade svar (3 000) valdes för att uppnå 97 procent statistisk styrka, givet att andelen som svarar ja på behandlingsförslaget skulle variera mellan 76 och 84 procent.

Texten i e-postinbjudan var: ”Vill du hjälpa till med forskning? Här är en kort enkät från Göteborgs universitet som tar fem minuter att svara på”. Inbjudan skickades ut mellan den 11 december 2013 och den 9 januari 2014.⁵

Bland de nätpaneldeltagare i Userneeds databas som fick en e-postinbjudan öppnade 13 procent enkäten. Enligt uppgift från Userneed är en normal svarsfrekvens cirka 10–30 procent[10]. Av dem som öppnade enkäten avslutade 92 procent den.

4.2 Enkätens innehåll

Enkäten bestod av 16 frågor och majoriteten av enkättagarna besvarade enkäten på mellan 3 och 5 minuter. Antalet frågor i enkäten var en kompromiss

---

⁴Ett urval av hemsidorna i Sverige är: TV4 Fotbollskanalen, Familjeliv, Allt för föräldrar, Svenska Fans, alla Svenska Elitserie hockeyklubbar, Nelly, Avanza Bank, Region Skåne, Svenska Smittskyddsinstitutet, SMHI, Spray Passagen, Dayviews, Blogg.se, Destination.se, Bokus, SBS Broadcasting, Promedia, Jula, Mittmedia, Devote, Mittuniversitetet, Malmö högskola, Gota Media, Stureplan.se, Teknomedia, Mälardalens högskola, Jobbsafari, Carlsberg, Vi i villa, AIK, Conrad, Junibacken, Amnesty, Liseberg, Netdoktor, SOS Barnbyar, IFK Göteborg, Göteborg & co, Skansen, Parks and resorts (Kolmården, Gröna Lund, Skara Sommarland m.fl), Gekås Ullared, Vasamuseet, Brothers.se, MQ.se, Heppo.se, Skånska Dagbladet, Morningstar, Matklubben.se, Tasteline.se, Region Värmland m. fl. Referens emailkonversation.

⁵Som deltagare i Userneeds nätpanel kan du få flera inbjudningar i veckan till undersökningar på 5-45 minuter. En avslutad undersökning ger deltagaren ett antal poäng som kan bytas mot presentkort, pengar till välgörenhet, eller möjligheten att vinna presentkort med högre valörer.

mellan önskan att samla in så mycket information som möjligt, risken att informationen skulle göra det möjligt att identifiera individerna bakom svaren och att risken att många, svåra eller känsliga frågor skulle leda till för stort bortfall.

Skärmbilder av hur enkäten såg ut i sitt slutgiltiga webbformat finns i bilaga 10 på sidan 33. Den exakta formuleringen för delfrågorna till huvudfrågan (behandlingsförslaget) samt enkätdeltagarnas svar finns i avsnitt 4.2.1.

Fråga 5.1 till 5.5 i enkäten skapades för att testa denna studies huvudhypoteser (se avsnitt 3). Enkätdeltagarna fick föreställa sig att de slagit ut en framtand och att deras tandläkare gett dem ett behandlings- och kostnadsförslag att ta ställning till. I kostnadsförslaget var referenspris, vårdgivarpris och patientpris (vårdgivarpris minus subvention) utskrivet. Referenspriset och subventionsbeloppet varierades slumpmässigt i enkäterna. Referenspriset varierade mellan $2/3$ och $3/2$ av vårdgivarpriset, vilket sattes till det referenspris som gällde i december 2013. Vårdgivarpriset var detsamma för alla enkäter. Subventionsbeloppet varierade så att patienten fick 53 till 80 procent av vårdgivarpriset subventionerat. Varje deltagare såg bara ett kostnadsförslag.

Tabell 1: Det fanns totalt 12 varianter av enkäten, som fördelades slumpmässigt över de 3000 enkätdeltagarna. Enkäterna skiljde sig enbart i hur högt referenspriset var för hela behandlingen, och hur mycket subvention patienten kunde få. Subventionsbeloppet styrde patientpriset, dvs hur mycket patienten fick betala ur egen ficka. Vårdgivarpriset var alltid 17 160 kr. Här redovisar jag antalet svar för varje enkättyp.

	Referenspris					
Patientpris	11440	17160	22308	25740	Totalt	
3493	250	249	250	249	998	
5771	250	250	249	250	999	
8049	251	250	251	251	1003	
Totalt	751	749	750	750	3000	

4.2.1 Enkätundersökningens frågor och svarsalternativ

Texten är bitvis förkortad. "Enkäten är en del av ett forskningsprojekt om svensk tandvård vid Göteborgs Universitet. Syftet med enkäten är att undersöka hur man reagerar på tandläkares behandlingsförslag när man oväntat måste genomgå en mer omfattande tandvårdsbehandling."

- Q1:** Är du man eller kvinna? ("Man", "Kvinna", "Önskar inte svara")
- Q2:** Hur gammal är du? (Fritt val, obligatorisk fråga, alla som svarade över 69 alt under 20 sorterades bort).
- Q3:** Vilken region bor du i? (21 län att välja mellan)
- Q4:** Vilken inkomst har du per månad före skatt (bruttoinkomst)? (Intervall, alt "Vill inte uppge inkomst")
- Q5:** I denna fråga vill vi att du svarar som om detta hände på riktigt. Anta att du imorgon råkar slå ut en av dina framtänder i överkäken. Du får en lucka mitt fram i munnen. Du besöker den tandläkare du gick till senast, eller om det inte går, till den som är närmast. Tandläkaren gör en undersökning för att se vilka skador du fått och vilken behandling som är lämplig. Tandläkaren rekommenderar dig en permanent bro för att ersätta den förlorade tanden. En bro är tre sammansatta porslinständer över den förlorade tanden och dess två granntänder. Bron ser ut som tre riktiga tänder. När arbetet är färdigt kommer du också att kunna tugga, tala och le normalt. För de flesta patienter som sköter sina tänder varar bron livet ut. Tandläkaren föreslår också en tillfällig proteskonstruktion för att täcka tandluckan under de fyra veckor det tar att åtgärda din förlorade tand. Du får följande kostnadsförslag för hela behandlingen (inklusive det första besöket). Tandläkaren ber dig ringa tillbaka inom en vecka för att boka tid för de återstående fyra besöken av behandlingen. *(Enkättagaren fick se ett behandlings- och kostnadsförslag med åtgärderna "undersökning", "röntgenbilder", "tillfällig proteskonstruktion", "permanent bro". Totala vårdgivarpriset för behandlingen var 17160 kr, totala referenspriset varierade mellan 11 400 och 25 700 kr. Netto/patientpriset – "du betalar" – varierade från 3500 kr till 8050 kr, vilket motsvarar en subventionsgrad på 53 procent till 80 procent av vårdgivarpriset).*
- Q5.1:** Skulle du då tacka Ja till behandlingsförslaget? ("Jag tackar ja", "Jag tackar nej, och söker upp annan tandvårdsklinik/tandläkare", "Jag tackar nej, och avstår från behandlingen").
- Q5.2:** Hur säker kände du dig på ditt svar när du svarade på förra frågan? ("Mycket säker" till "Mycket osäker").
- Q5.3:** Tycker du den föreslagna behandlingen verkar prisvärd? ("Ja", "Nej", "Vet inte")
- Q5.4:** Tror du tandläkaren kommer att kunna utföra behandlingen till god kvalitet till det priset? ("Ja", "Nej", "Vet inte")
- Q5.5:** Hur stor tror du att sannolikheten är för att det finns en annan tandläkare i din närhet som kan erbjuda ett lägre pris för samma behandling? ("Mycket liten sannolikhet" till "Mycket stor sannolikhet", samt "Vet inte").
- Q6:** När var du senast hos tandvården? (<1 år, 1-3 år, 3-5 år, >5 år, "går ej", "vet inte").
- Q7:** Vart gick du för ditt senaste tandvårdsbesök? ("Folktandvården eller tandvårdsutbildning", "privattandvård", "går ej", "vet inte").
- Q8:** Ungefär hur mycket har du själv sammanlagt betalt för tandvårdsbesök de senaste 12 månaderna? (<501,501-1000,1001-3000,3001-8000,8001-15000,>15000, "vet inte", "har ej gått").
- Q9:** Hur upplever du möjligheten att få tag i information om vad en undersökning eller tandvårdsbehandling kostar? ("Mycket svårt" till "mycket lätt", "vet inte").
- Q10:** Frågar du om priset för en tandvårdsbehandling innan behandlingen påbörjas? ("Ja, alltid"; "ja, ibland", "nej, inte särskilt ofta", "nej, aldrig", "vet inte", "har ej gått").
- Q11:** Vad är det viktigaste när du väljer tandläkare/tandhygienist? ("låg pris"; "lätt att få tid", "trevlig klinik", "förtroendefull relation", "rekommendation", "annat", "vet ej", "går ej").
- Q12:** Har du några kommentarer till frågorna eller undersökningen i sin helhet? (Fri text).

4.3 Kontroll- och förklaringsvariabler

Utöver frågorna om tandvårdsbehandlingen ställdes ett antal frågor för att dels få fram bakgrundsinformation om enkättagarna som kunde hjälpa till att förklara varför de svarade som de gjorde, dels samla in information om hur representativa enkättagarna var för befolkningen. Av detta sistnämnda skäl var vissa frågor exakt likadana som frågor från tidigare enkätstudier.

Fråga 1–4 rörde patientens kön, ålder, inkomst och län. Fråga 6–11 rörde patientens tandvårdskonsumtion – när de besökte tandvården senast, om de gick till den privata eller offentliga tandvården, hur mycket de själva lagt ut på tandvård de senaste 12 månaderna, hur de upplever möjligheten att få tag i information om tandvårdens priser, om de brukar fråga om priset på en tandvårdsbehandling innan den påbörjas samt vilka kvaliteter hos tandläkaren eller tandhygienisten de värdesätter. Fråga 6–11 var tagna ordagrant från en tidigare enkätstudie av Riksrevisionen.[1]

4.4 En kontrollfråga användes för att identifiera de mindre genomtänkta svaren

I syfte att identifiera de enkättagare som inte gav genomtänkta svar så inkluderade jag en kontrollfråga. Svaret från fråga sex - “när var du senast hos tandvården” - jämfördes med svaret från fråga åtta - “ungefär hur mycket har du själv sammanlagt betalt för tandvårdsbesök de senaste 12 månaderna”. De som svarade att de inte besökt tandvården de senaste 12 månaderna men ändå svarade att de haft utlägg för tandvård under denna period skiljdes ut. Hur deras svar avvek från övriga enkättagares svar testades, men det fanns ingen statistisk signifikant skillnad (se tabell 5 till 10 på sidan 32).

5 Statistiska metoder

För att analysera enkäten och studiens huvudfrågor (se 4.2 på sidan 8) användes regressionsanalys för att mäta hur referenspriset, tandvårdsstödet och individernas egenskaper (fångade i svaren på frågorna 1–4 och 6–12) korrelerar med svaren på huvudfrågan (fråga 5.1–5.5). Utifrån regressionsanalysen kan man separera korrelationen mellan exempelvis utfallet och kön från exempelvis utfallet och ålder eller inkomst.

För analys av fråga 5.1 “Skulle du tacka ja” , 5.1 “Skulle du byta klinik”, 5.3 “Tycker du den föreslagna behandlingen verkar prisvärd”, 5.4 “Tror du tandläkaren kommer kunna utföra behandlingen till god kvalitet” och 5.5 “Hur stor är sannolikheten att det finns en billigare klinik i närheten” användes logistisk regression. Alla varianter av den statistiska modellen för fråga 5.1, 5.3, 5.4 och 5.5 kan beskrivas på följande sätt:

$$y_i = \begin{cases} 1 & \text{”Ja”} \\ 0 & \text{annars} \end{cases}$$

$$y_i \sim \text{logit}^{-1}(\gamma_1 \text{refpris}_i + \gamma_2 \text{nettopris}_i + \mathbf{x}_i \boldsymbol{\beta} + u_i)$$

y_i är enkättagare i 's svar, $\mathbf{x}_i \boldsymbol{\beta}$ är inre matrisprodukten av övriga förklarade variabler och dess koefficienter. Den relativa effekten av marginalen av patientpriset och referenspriset γ_2/γ_1 definieras som:

$$\frac{\gamma_2}{\gamma_1} = \frac{\frac{\partial \text{Pr}(y_i=1|\cdot)}{\partial \text{nettopris}_i}}{\frac{\partial \text{Pr}(y_i=1|\cdot)}{\partial \text{refpris}_i}}$$

Relativa marginaleffekten ger ett uttryck för hur mycket större subventions-effekten är i förhållande till jämförelsepriset. En relativ marginaleffekt på -2 betyder att om referenspriset ökar med 1 kr så kommer effekten på t ex efterfrågan bara bli hälften så stor i absoluta tal som om subventionen ökade med 1 kr. Tandvårdsreformens intention var att den relativa marginaleffekten skulle vara så låg som möjligt.

För fråga 5.2 "Hur säker kände du dig på ditt svar?" kodade jag om den ordinala skalan till heltal och resultatet analyserade med minsta-kvadraten-metoden (OLS).

$$y_i \sim \text{Normal}(\gamma_1 \text{refpris}_i + \gamma_2 \text{nettopris}_i + \mathbf{x}_i \boldsymbol{\beta}, \sigma_u)$$

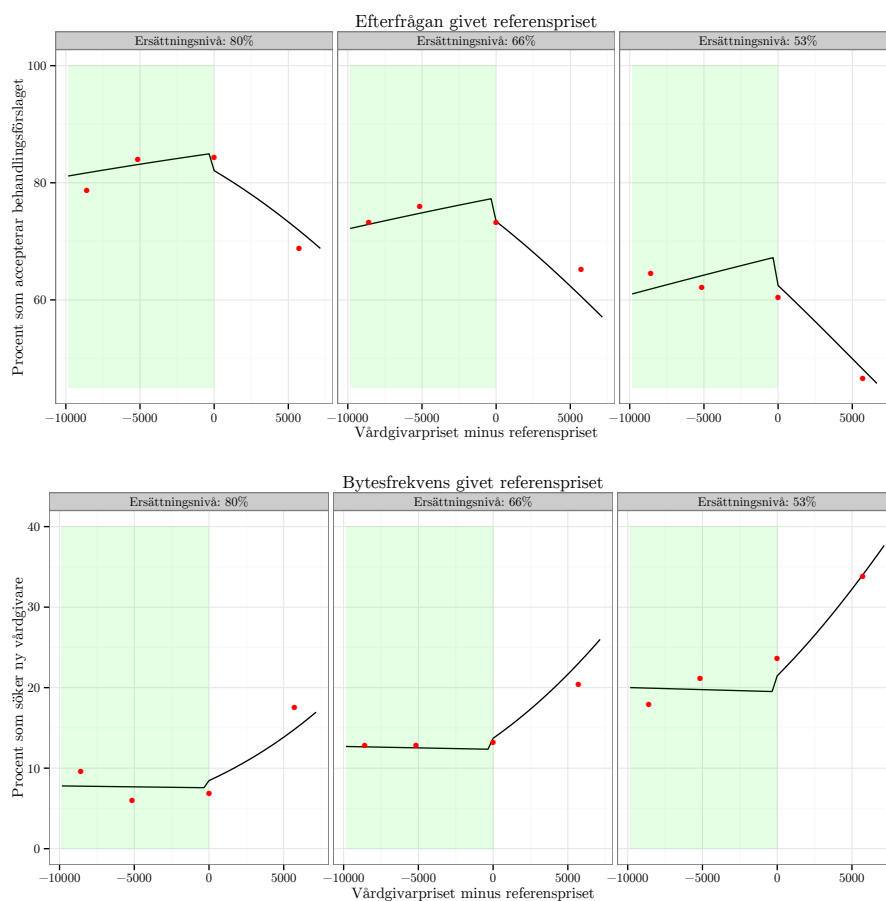
Diagram 1 till 5 på sidan 18 visar på marginaleffekten av referenspriset och patientpriset (uttryckt som i ersättningsnivån, dvs subventionens andel av vårdgivarpriset/bruttoprisset). Den heldragna linjen är det predikterade resultatet från modell (1) i tabell 5 till 6 på sidan 28 där jag enbart kontrollerat för referenspris och vårdgivarpris.

6 Resultat

6.1 Referensprisets och subventionen påverkade sannolikheten att tacka ja och sannolikheten att byta vårdgivare

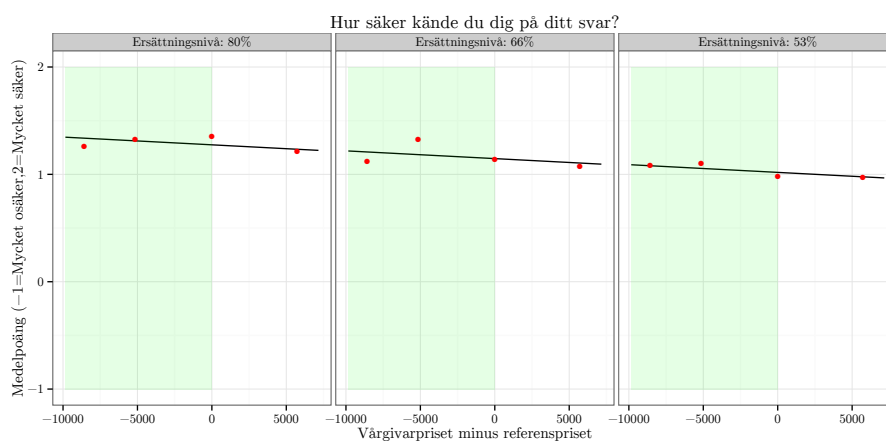
I detta kapitel redovisas studiens resultat i ett antal figurer och tabeller samt åtföljande kommentarer.

Figur 1: Dessa diagram visar svaren för vart och ett av de 12 enkätvarianterna. Resultatet visar att både referenspriset och subventionen hade en effekt på efterfrågan och patienternas vilja att byta tandläkare. Diagrammet visar också att effekten skiljer sig åt beroende på om vårdgivarpriset är högre eller lägre än referenspriset. Det första diagrammet visar den andel enkättagare som trodde att de skulle acceptera behandlingsförslaget. Andra diagrammet visar den andel som tänkte söka sig till annan klinik/tandläkare. Varje röd punkt motsvarar svaren från cirka 250 individer. Varje delfigur i diagrammen motsvarar alla individer som skulle få betala samma belopp ur egen ficka, det vill säga de som mötte samma subvention och patientpris. Heldragna trendlinjer är prediktionerna utifrån den logistiska regressionsanalysen (1) i tabell 5 och 6. Trendlinjerna är statistiskt säkerställda. Grön bakgrund visar när vårdgivarpriset var lägre än referenspriset.

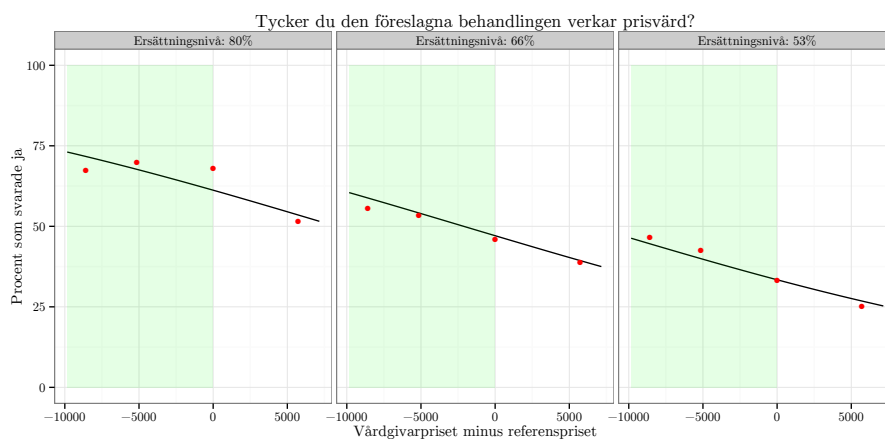
6.2 Referenspriset och subventionen påverkade hur säkra enkättagarna kände sig på svaren

Figur 2: Fråga 5.2, resultat av OLS regressionsanalys: Desto lägre vårdgivarpriset var i förhållande till referenspriset och desto lägre patientpriset var desto mindre osäker kände sig enkättagaren. Helledragen linje är prediktionen utifrån modell (1) i tabell 5 och 6 på sidan 28 och röda punkter är genomsnittet för de ca 250 individer som fick se samma enkätvariant. Trendlinjerna är statistiskt säkerställda.

6.3 Referenspriset och subventionen påverkade hur prisvärd behandlingen uppfattades.

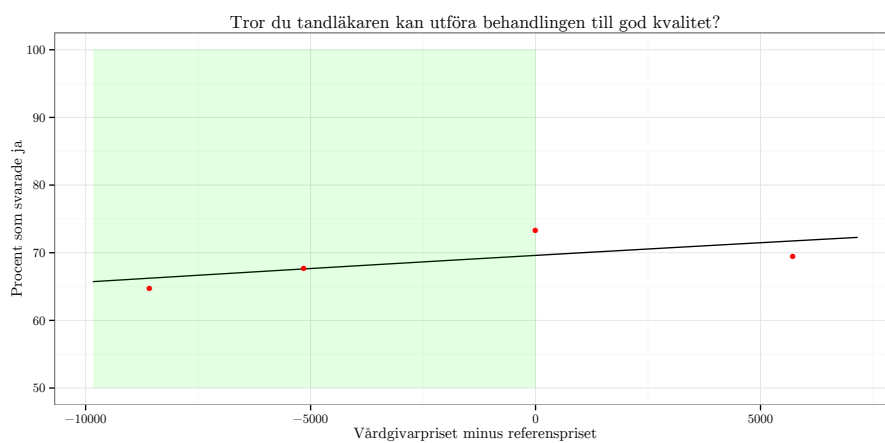
Figur 3: Fråga 5.3, resultat av logistisk regressionsanalys: Figuren visar att ju högre patientpriset var och ju högre vårdgivarpriset var i förhållande till referenspriset, desto färre som tyckte att behandlingen verkade prisvärd. Heldragen linje är prediktionen utifrån modell (1) i tabell 5 och 6 på sidan 28 och röda punkter är observerade andelar. Trendlinjerna är statistiskt säkerställda.

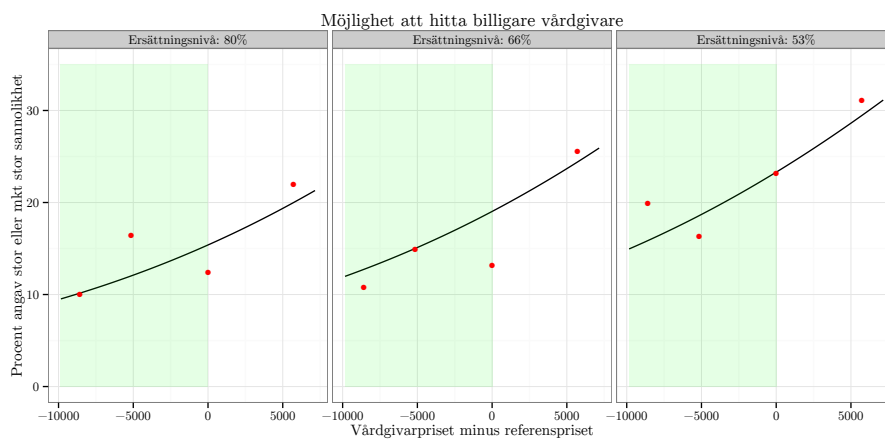
6.4 Referenspriset påverkade enkättagarnas uppfattning om kvaliteten

Figur 4: Fråga 5.3, resultat av logistisk regressionsanalys: Figuren visar att ju dyrare vårdgivarpriset var i förhållande till referenspriset, desto större andel av enkättagarna som förväntade sig att tandläkaren kunde utföra behandlingen till god kvalitet. Helledragen linje är prediktionen utifrån modell (1) i tabell 5 och 6 på sidan 28 och röda punkter är observerade andelar. Trendlinjen är statistiskt säkerställd.

6.5 Referenspriset och subventionen påverkade andelen som trodde att det skulle kunna finnas en billigare vårdgivare på orten

Figur 5: Fråga 5.5, resultat av logistisk regressionsanalys: Figuren visar att andelen enkättagare som trodde att sannolikheten att det finns en billigare tandläkare i närheten var "hög" eller "mycket hög" sjönk när referenspriset respektive patientpriset steg. Heldragen linje är prediktionen utifrån modell (1) i tabell 10 och röda punkter är observerade andelar. Trendlinjen är statistiskt säkerställd.

6.6 Den relativa marginaleffekten

Tabell 2: Resultatet visar att är effekten av 1 kr mer i subvention var i de flesta fall dubbelt så hög som effekten av 1 kr högre referenspris.

	Kvot subventionseffekt och jämförelsepriseffekt
Q5.1: Efterfrågan (vgp>refp)	2.18
Q5.1: Bytesfrekvens (vgp>refp)	2.15
Q5.2: Hur säkra de kände sig	-187.56
Q5.3: Andel fann prisvärd	2.03
Q5.5: Sannolikhet hitta billigare vg	2.03

Kommentar: I den statistiska analysen beräknas patientprisets effekt på efterfrågan. Subventionseffekten är patientpriseffekten med omvänt tecken, eftersom 1 krona mer i subvention betyder 1 krona lägre patientpris.

7 Diskussion

Detta är resultatet av en studie av hur allmänheten tolkar de skriftliga kostnadsförslag som tandläkaren eller tandhygienisten är skyldiga att ge vid en mer omfattande tandvårdsbehandling. Totalt 3 000 personer bosatta i Sverige fick ta ställning till ett fiktivt behandlings- och kostnadsförslag med ett fast vårdgivarpris. Referensprisbeloppet och subventionsbeloppet på kostnadsförslaget fick variera slumpmässigt och oberoende av varandra.

Detta gav möjlighet att särskilja referensprisets jämförelsepriseffekt från dess subventionseffekt på efterfrågan. Subventionseffekten innebär att högre referenspris ger mer i bidrag. Mer i bidrag ger i sin tur lägre patientpriser och lägre patientpriser gör att folk konsumerar mer tandvård. Jämförelseeffekten innebär att patienterna reagerar på referenspriset såsom de hade gjort om referenspriset varit priset hos deras tandläkares konkurrent.

Förhoppningen med 2008 års tandvårdsreform var att referenspriset skulle ge patienterna mer information om vilka priser som krävs för att producera god tandvård. Regeringen hoppades att detta skulle leda till mer aktiva konsumenter, ökad konkurrens och således lägre tandvårdspriser. TLV:s undersökning visar dock att prisutvecklingen på tandvårdsområdet varit högre än tjänsteprisindex.

Har då referenspriset ingen positiv effekt på tandvårdsmarknadens funktionssätt? Hade det varit bättre med ett subventionssystem utan referenspriser?

För att kunna svara på dessa frågor måste man särskilja effekten av referensprisets roll som jämförelsepris från övriga faktorer som kan ha påverkat prisutvecklingen sedan reformen infördes. Det görs genom att observera effekten av tillgången till ett jämförelsepris utan att samtidigt observera effekten av subventionen, individernas prioriteringar och ekonomiska möjligheter, tillgången på vårdpersonal med mera.

För att särskilja jämförelsepriseffekten från subventionseffekten behöver man hitta en situation där olika patientgrupper mött olika referenspriser men samma subvention, eftersom lagen säger att ersättningssystemet ska vara detsamma för alla patienter i hela Sverige. Det har inte gått att finna några historiska händelser som skulle kunna lämpa sig för analys, där referenspriset inom det statliga tandvårdsstödet varierat från individ till individ för samma behandling men där subventionen varit densamma. Det går dock inte att utesluta att det går att använda andra metoder för att skatta referensprisets effekt på patienternas efterfrågan och marknadens funktionssätt.

7.1 Referenspriset påverkade enkättagarna men subventionen påverkade mer

Resultatet visar att både referenspriset och subventionen har potential att påverka efterfrågan på tandvård och marknadens funktionssätt.

7.1.1 Jämförelsepriset

Effekten på efterfrågan kan förklaras med att referensprisets förhållande till vårdgivarpriset påverkar folks uppfattning om hur prisvärd behandlingen är. Enkättagarna var i snitt mindre osäkra på sitt val när referenspriset var högt än när det var lågt. De var också mindre osäkra på behandlingens kvalitet när referenspriset var högt.

Referenspriset har också potential att påverka marknads funktionssätt genom folks uppfattning om sannolikheten att hitta en billigare tandläkare. Andelen som trodde att sannolikheten att hitta en billigare tandläkare var hög eller mycket hög var drygt dubbelt så stor bland dem som fick se ett kostnadsförslag där vårdgivarpriset översteg referenspriset med 50 procent jämfört med dem där vårdgivarpriset endast var 67 procent av referenspriset.

Detta märktes också av andelen som kunde tänka sig att byta klinik. Andelen som kunde tänka sig att tacka nej till behandlings- och kostnadsförslaget och byta till en annan klinik var densamma i de olika grupperna så länge vårdgivarpriset understeg referenspriset men bland dem vars vårdgivarpris översteg referenspriset med 50 procent var andelen bytesvilliga drygt dubbelt så hög som i övriga grupper.

7.1.2 Subventionseffekten

I ett flertal fall observerades en motsatt effekt av subventionen jämfört med den för referenspriserna: Ju högre bidraget var, desto högre var efterfrågan och desto lägre var enkättagarnas beredvillighet att byta tandläkare. Mer pengar i subvention gjorde också att enkättagarna i högre grad uppfattade behandlingen som prisvärd och att man i mindre utsträckning trodde sig kunna hitta en billigare tandläkare på orten.

Det sistnämnda är ett mer svårtolkat resultat. En förklaring kan vara att vissa enkättagare inte reflekterat djupare över vad de olika beloppen på kostnadsförslaget står för utan bara reagerat instinktivt.

7.1.3 Jämförelsepriset i relation till subventionseffekten

Subventionseffekten var i snitt dubbelt så hög som jämförelsepriset. Den långsiktiga samhällseffekten av detta beror på vilken subventionsgrad patienten möter samt hur många vårdgivare som ligger över respektive under referenspriset.

Anta att en patient fått en åtgärd som gör att den hamnar över den första karensgränsen och får 50 procent av referenspriset i subvention på alla ytterligare åtgärder. Om referenspriset för övriga åtgärder stiger med 1 procent kommer subventionen att öka med 0,5 procent. Effekten stiger då med 1 steg tack vare jämförelsepriset och $2 \cdot 1/2 = 1$ steg tack vare subventionseffekten. Om patienterna inte hade fått subvention hade effekten på efterfrågan bara berott på jämförelsepriset. Vårdgivarna har då ett incitament att anpassa sina priser efter den nya efterfrågan.

Med andra ord: Referenspris plus subvention ger större effekt på marknaden än enbart subvention. Referenspriset har därmed potential att påverka marknadspriserna även för patienter som inte får något statligt stöd.

7.2 Svagheter i vald metod gör att effekten troligen över-skattas

Svagheterna i denna studie är främst tre; A) Enkäter är inte "på riktigt", B) deltagarna i denna nätpanel är inte ett slumpmässigt urval av befolkningen och C) det scenariot som beskrevs i enkätens huvudfråga är inte representativt för den vård snittpatienten konsumerar. Detta är dock inte skäl nog att förkasta de övergripande slutsatserna i studien, även om den uppmätta effektstorleken i studien troligtvis skiljer sig från vad man kan vänta sig från tandvårdsmarknaden i stort.

7.2.1 Enkätstudier är inte "på riktigt"

Om man vill studera av hur väl de olika komponenterna i tandvårdsreformen fungerat handlar det om att så långt som möjligt fånga hur studiedeltagarna agerar i verkligheten. Målet med enkätstudier som denna är att den valsituation och de valmöjligheter som deltagarna ställs inför så långt som möjligt ska simulera situationer och möjligheter de möter i verkliga livet.

Det går dock aldrig att helt simulera verkligheten, så länge enkätdeltagarna inte möter samma risker och kostnader som om deras val hade följts av handling. Ett antal steg och mått vidtogs för att försäkra att enkätdeltagarna skulle ta frågorna på allvar:

- De fick information om att frågorna ställdes för forskningsändamål.
- De ombads föreställa sig att situationen var på riktigt.
- De fick möjlighet att uttrycka sin osäkerhet.
- Deras osäkerhet testades utifrån risken att den påverkade resultatet.

Jag kunde också observera resultat som stämmer överens med data över faktisk tandvårdskonsumtion och vad teorin förutsäger. Data från det svenska tandvårdsstödet visar att konsumtionen stiger med åldern upp till 65-66, vilket stämmer med resultatet i denna enkätstudie. De med högre inkomst efterfrågade mer tandvård än de med låga inkomster i denna studie, vilket också stämmer med tidigare studier från Sverige och andra länder.[11][12]

De som sade sig fråga efter priset (fråga 10) innan en behandling påbörjas var också mer benägna att uppge att de skulle tacka nej och söka sig till en annan tandläkare (fråga 5.1), vilket är logiskt om man tänker att vissa individer är mer priskänsliga än andra. De som sade att de prioriterade en förtroendefull relation med tandläkaren (fråga 11) var i snitt mindre benägna att vilja byta tandläkare än övriga (fråga 5.1), vilket också är logiskt eftersom det tar tid att bygga upp en förtroendefull relation.

7.2.2 Deltagarna i en nätpanel är inte ett slumpmässigt urval

Deltagarna i Userneeds nätpanel var inte ett slumpmässigt urval av befolkningen. Om det finns en samvariation mellan sannolikheten att delta i en enkätundersökning och hur man svarar givet att man deltar kan resultatet från denna studie ge fel bild av hur efterfrågan på tandvård fungerar. Detta hanteras genom att bakgrundsfrågor inkluderas vars svar kan tänkas samvariera med utfallet i huvudfrågorna. Dessa frågor gäller till exempel ålder, kön, inkomst, tidigare tandvårdskonsumtion och vilken typ av tandläkare man föredrar. En kontroll sker sedan för dessa bakgrundsfaktorer genom känslighetsanalyser (modell 2–4 i regressionstabellerna).

Bakgrundsfråga 6 till 12 var ordagrant hämtade från Riksrevisionens enkätstudie, vilken ställdes till ett slumpmässigt urval ur den vuxna befolkningen.[1] Dessa frågor valdes eftersom de antogs vara kopplade till individens relation till referenspriset och patientpriset. Nätpaneldeltagarnas svar jämfördes sedan med svaren i Riksrevisionens enkät och svaren stämde någorlunda överens med ett undantag – deltagarnas uppfattning om möjligheten att ta reda på priset för en behandling. När denna fråga kontrollerades i regressionsanalysen visade det sig dock att den inte påverkade jämförelsepris- och subventionseffekten, och således de allmänna slutsatserna av studien.

7.2.3 Få individer konsumerar så mycket tandvård som i enkätens huvudfråga

År 2012 var det enbart 3 procent av patienterna som konsumerade tandvård till ett vårdgivarpris som var högre än eller lika med 17 160 kronor. De flesta har således betydligt mindre i absoluta tal att tjäna på att leta efter en billigare vårdgivare. Effekten av referenspriset på snittpatientens efterfrågan kan därför antas vara lägre än den som observerades i denna studie.

I sin prissättning har vårdgivaren incitament att fästa större vikt vid beteendet hos de patienter som ska genomgå en större behandling än hos dem som enbart konsumerar vård i mindre omfattning. De 50 procent av befolkningen som konsumerade mest tandvård mellan 2009 och 2013 stod för 87 procent av mottagningarnas omsättning för den vård som utfördes inom ramen för det statliga tandvårdsstödet. De 3 procent som konsumerade vård för 17 160 kronor eller mer stod för 27 procent av vårdgivarnas totala omsättning inom statliga tandvårdsstödet.

Men hur välinformerad, priskänslig och aktiv blir man som konsument när man plötsligt ska genomgå en större behandling? Resultat tyder på att det beteende som uppvisas i denna enkätstudier är viktigare för vårdgivaren än det beteende som genomsnittspatienten uppvisar.⁶

---

⁶Källa: egen analys.

8 Tack till

Jag skulle vilja tacka tandläkare Lars Sjödin och mina kollegor på TLV för synpunkter och förbättringsförslag.

Referenser

- [1] Riksrevisionen. Tandvårdsreformen 2008 – när den alla?; 2012. Available from: <http://www.riksrevisionen.se/>.
- [2] Ökad konkurrens för bättre tandhälsa. Konkurrensverket;. Rapport 2013:10. Available from: http://www.kkv.se/upload/Filer/Trycksaker/Rapporter/rapport_2013-10_kap4_tandvard.pdf.
- [3] Socialdepartementet. SOU 2007:19. Friskare tänder – till rimliga kostnader. Regeringskansliet; 2007.
- [4] Alnebrandt M, Lyxell S. Dental Care at Equal Terms? School of Business, Economics and Law University of Gothenburg; 2012.
- [5] Moutakis M. Analys av markup på patienternas UEB 2009-2012. TLV; 2013.
- [6] Mazumdar S T & Raj, Sinha I. Reference price research: Review and propositions. *Journal of Marketing*. 2005;69:84–102.
- [7] Briesch RA, Krishnamurthi L, Mazumdar T, Raj SP. A comparative analysis of reference price models. *Journal of Consumer Research*. 1997;24(2):202–214. Available from: <http://www.jstor.org/stable/10.1086/209505>.
- [8] Rekrytering - userneeds.se;. Available from: <http://userneeds.se/marknadsanalys/vaara-paneler/rekrytering>.
- [9] About ESOMAR - ESOMAR;. Available from: <http://www.esomar.org/about-esomar.php>.
- [10] Wranker T. Konversation med Userneeds; 2013.
- [11] Grönqvist E. Efterfrågan på tandvård: Analyser av prisets och inkomsters betydelse. Working Papers in Social Insurance. 2012;1.
- [12] Moutakis M. Patienternas pris och efterfrågan på tandvård - en systematisk litteraturöversikt; 2010. Published: Rapport till utredningen “tredje steget”. Dnr S2009/2879/H.

Del II

Bilagor

9 Jämförelse utfall med tidigare enkäter och resultat från regressionsanalyserna

Tabell 3: Fördelning av svarsalternativen för fråga sex till åtta, samt jämförelse med svaren från samma fråga i Riksrevisionens (RiR) enkät som gick till ett slumpmässigt valt urval av Sveriges befolkning.[1]

Q6: Tidpunkt senaste tandvårdsbesöket	RiR	TLV
För mindre än ett år sedan	67	70
För mer än ett men mindre än tre år sedan	23	19
För tre till fem år sedan	4	5
För mer än fem år sedan	3	4
Går inte till tandvården	2	1
Vet inte/minns inte	1	1
Summa	100	100

Q7: Typ vårdgivare	RiR	TLV
Folktandvården eller tandvårdsutbildning	48	52
Privattandvården	50	47
Går inte till tandvården	2	0
Vet inte	0	1
Summa	100	100

Q8: Egna utlägg senaste 12 mån	RiR	TLV
0 - 500 kr	19	20
501 - 1000 kr	24	27
1001 - 3000 kr	28	28
3001 - 8000 kr	9	9
8001 - 15000 kr	2	2
Mer än 15000 kr	2	1
Vet inte	3	2
Har inte besökt tandvården senaste 12 månaderna	13	11
Summa	100	100

Tabell 4: Fördelning av svarsalternativen för fråga 9 till 11, samt jämförelse med svaren från samma fråga i Riksrevisionens (RiR) enkät som gick till ett slumpmässigt valt urval av Sveriges befolkning. [1]

Q9: Möjligheten att få prisinformation	RiR	TLV
Mycket svårt	5	10
Ganska svårt	13	21
Ganska lätt	19	18
Mycket lätt	16	6
Varken lätt eller svårt	18	21
Vet inte	29	24
Summa	100	100

Q10: Frågar om priset innan behandlingen	RiR	TLV
Ja, alltid	18	20
Ja, ibland	22	22
Nej, inte särskilt ofta	19	28
Nej, aldrig	34	25
Vet inte	1	1
Har inte varit hos tandvården	6	4
Summa	100	100

Q11: Viktigaste vid val av tandläkare/tandhygienist	RiR	TLV
Lågt pris	7	8
Lätt att få tid	6	4
Trevlig klinik	8	5
Förtroendefull relation	60	67
Rekommendation	5	5
Annat skäl	7	6
Vet inte	4	4
Besöker ej tandvården	3	1
Summa	100	100

Tabell 5: Resultat av logistisk regressionsanalys: Andelen som tackar ja till ett behandlingsförslag (fråga 5.1), givet kostnadsförslagets referenspris och patientpriset (i 100-tals kr), samt givet enkättagarens egenskaper och bostadsort.

	Beroende variabel			
	Q5.1: Andel som tackar ja			
	(1)	(2)	(3)	(4)
50 - 69 år		0.377*** (0.124)	0.363*** (0.126)	0.076 (0.142)
Man		-0.267*** (0.102)	-0.350*** (0.106)	-0.253** (0.120)
Inkomstgrupp			0.175*** (0.037)	0.099** (0.042)
Referenspris (100 kr)	0.010*** (0.002)	0.010*** (0.002)	0.011*** (0.002)	0.012*** (0.002)
Referenspris>Vårdgivarpris	2.457*** (0.879)	2.359*** (0.887)	2.535*** (0.898)	1.557 (0.996)
Nettopris (100 kr)	-0.022*** (0.002)	-0.022*** (0.002)	-0.023*** (0.002)	-0.022*** (0.003)
Q10: Frågar efter pris				-0.246*** (0.044)
Q11: Önskar förtroende				0.392*** (0.101)
Q7: Går ej till tandläkaren				0.546 (0.842)
Q7: Går privat				0.128 (0.098)
Q7: Minns ej typ				-0.794 (0.778)
Q7: Vill inte svara				-1.636 (1.308)
Q6: Gick <3 år sedan				-0.221 (0.190)
Q8: $\log(\text{egenutgifter} + 1)$				0.071*** (0.026)
Q9: Möjlighet få prisinformation				0.070 (0.046)
Q5.2: Hur säker på svar				0.613*** (0.049)
Föll för trickfrågan				0.105 (0.133)
35 - 69 år & man		0.378** (0.173)	0.381** (0.175)	0.270 (0.193)
Refpris & Refp>Vårdgivp	-0.013*** (0.004)	-0.013*** (0.004)	-0.013*** (0.004)	-0.010** (0.005)
Intercept	0.546* (0.309)	0.458 (0.319)	-0.165 (0.500)	-1.260** (0.590)
Observations	3,000	3,000	3,000	2,787
Log Likelihood	-1,766.639	-1,739.939	-1,714.259	-1,432.564
Akaike Inf. Crit.	3,543.277	3,495.879	3,486.518	2,945.127

Note:

*p<0.1; **p<0.05; ***p<0.01

I modell (2) & (3) korrigerar jag för skillnader mellan olika geografiska regioner med dummyvariabler för landstingen, men regressionskoefficienterna utelämnas. Inkomstgrupp kodas om från 1 för den lägsta inkomstgruppen till 5 för den högsta. Q11 är en dummyvariabel som tar värdet 1 för de ca 2/3 av enkättagarna som svarat att en förtroendefull relation var det viktigaste i valet tandläkare. Variablerna för fråga 7 är dummyvariabler för vilken typ av vårdgivare enkättagarna utnyttjar, där Folktandvården är 0. Variabeln "log(egenutgifter+1)" är den naturliga logaritmen av enkättagarens egna tandvårdsutläggde senaste 12 månaderna plus 1. Jag använde de genomsnittliga patientavgifterna från 2012 för varje grupp (källa tandvårdsstödet). Q9 är en omkodning av fråga 9 där -2 är "Mycket svårt" och +2 "Mycket lätt". Q5.2 är en omkodning av fråga 5.2 till en kontinuerlig skala där -1 motsvarar "Mycket osäker" och +2 "Mycket säker".

Tabell 6: Resultat av logistisk regressionsanalys: Andelen som söker en ny vårdgivare (fråga 5.1), givet kostnadsförslagets referenspris och patientpris, samt givet individens egenskaper och bostadsort.

	Beroende variabel			
	Q5.1: Andel som söker annan vårdgivare			
	(1)	(2)	(3)	(4)
50 - 69 år		-0.321** (0.156)	-0.330** (0.158)	-0.247 (0.170)
Man		0.266** (0.125)	0.272** (0.128)	0.273** (0.139)
Inkomstgrupp			-0.015 (0.046)	0.010 (0.050)
Referenspris (100 kr)	-0.011*** (0.002)	-0.011*** (0.002)	-0.011*** (0.002)	-0.011*** (0.003)
Referenspris>Vårdgivarpris	-2.077* (1.127)	-1.979* (1.132)	-1.980* (1.138)	-1.789 (1.201)
Nettopris (100 kr)	0.024*** (0.003)	0.024*** (0.003)	0.024*** (0.003)	0.026*** (0.003)
Q10: Frågar efter pris				0.264*** (0.052)
Q11: Önskar förtroende				-0.213* (0.118)
Q7: Går ej till tandläkaren				-0.528 (1.162)
Q7: Går privat				-0.189 (0.116)
Q7: Minns ej typ				-0.025 (0.844)
Q7: Vill inte svara				0.860 (1.275)
Q6: Gick <3 år sedan				-0.244 (0.232)
Q8: $\log(\text{egenutgifter} + 1)$				-0.066** (0.030)
Q9: Möjlighet få prisinformation				-0.114** (0.054)
Q5.2: Hur säker på svar				-0.183*** (0.057)
Föll för trickfrågan				-0.267* (0.160)
35 - 69 år & man		-0.337 (0.217)	-0.338 (0.219)	-0.268 (0.229)
Refpris & Refp>Vårdgivp	0.011** (0.005)	0.011** (0.005)	0.011** (0.005)	0.010* (0.005)
Intercept	-1.313*** (0.374)	-1.260*** (0.385)	-1.275** (0.616)	-0.581 (0.684)
Observations	3,000	3,000	3,000	2,787
Log Likelihood	-1,277.562	-1,263.916	-1,255.983	-1,120.851
Akaike Inf. Crit.	2,565.124	2,543.833	2,569.967	2,321.701

Note: *p<0.1; **p<0.05; ***p<0.01

Se kommentar till tabell 5 för förklaring till variabelnamnen.

Tabell 7: Resultat av OLS-regressionsanalys: Hur säkra individerna kände sig på sina svar, givet kostnadsförslagets referenspris och patientpris, samt givet individens egenskaper och bostadsort.

	Beroende variabel			
	(1)	(2)	(3)	(4)
	Q5.2: Hur säker individen kände sig (-1 till 2)			
Referenspris (100 kr)	0.001** (0.0003)	0.001** (0.0003)	0.001** (0.0003)	0.001** (0.0003)
Nettopris (100 kr)	-0.006*** (0.001)	-0.005*** (0.001)	-0.006*** (0.001)	-0.005*** (0.001)
50 - 69 år		0.282*** (0.049)	0.270*** (0.050)	0.214*** (0.051)
Man		-0.003 (0.044)	-0.027 (0.046)	0.006 (0.046)
Inkomstgrupp			0.047*** (0.015)	0.040** (0.016)
Q10: Frågar efter pris				-0.003 (0.016)
Q11: Önskar förtroende				0.036 (0.039)
Q7: Går ej till tandl				-0.427 (0.349)
Q7: Går privat				0.129*** (0.036)
Q7: Minns ej typ				-0.081 (0.305)
Q7: Vill inte svara				0.604 (0.526)
Q6: >3 år sedan sista besöket				0.037 (0.077)
Q8: <i>log(egna utgifter + 1)</i>				0.012 (0.010)
Q9: Möjlighet få prisinformation				0.131*** (0.017)
Föll för trickfrågan				-0.040 (0.051)
35 - 69 år & man		0.109 (0.069)	0.116* (0.069)	0.043 (0.070)
Intercept	1.348*** (0.082)	1.199*** (0.086)	0.839*** (0.177)	0.785*** (0.196)
Observations	3,000	3,000	3,000	2,787
R ²	0.014	0.046	0.055	0.082
Adjusted R ²	0.013	0.044	0.047	0.070
Residual Std. Error	0.938 (df = 2997)	0.923 (df = 2994)	0.922 (df = 2973)	0.901 (df = 2750)
F Statistic	21.315*** (df = 2; 2997)	28.677*** (df = 5; 2994)	6.641*** (df = 26; 2973)	6.848*** (df = 36; 2750)

* p<0.1; ** p<0.05; *** p<0.01

Se kommentar till tabell 5 för förklaring till variabelnamnen.

Tabell 8: Resultat av logistisk regressionsanalys, fråga 5.3: Andelen som svarade ja på frågan om behandlingen verkade prisvärd.

	Beroende variabel			
	Q5.3: Procent angav ja			
	(1)	(2)	(3)	(4)
50 - 69 år		0.458*** (0.112)	0.450*** (0.113)	0.188 (0.126)
Man		-0.098 (0.098)	-0.138 (0.101)	-0.057 (0.113)
Inkomstgrupp			0.085** (0.035)	0.045 (0.039)
Referenspris (100 kr)	0.006*** (0.001)	0.006*** (0.001)	0.006*** (0.001)	0.006*** (0.001)
Nettopris (100 kr)	-0.025*** (0.002)	-0.025*** (0.002)	-0.026*** (0.002)	-0.024*** (0.002)
Q10: Frågar efter pris				-0.020 (0.040)
Q11: Önskar förtroende				0.287*** (0.095)
Q7: Går ej till tandl				-0.347 (0.930)
Q7: Går privat				0.128 (0.089)
Q7: Minns ej typ				0.796 (0.773)
Q7: Vill inte svara				-14.160 (279.377)
Q6: >3 år sedan sista besöket				0.042 (0.186)
Q8: $\log(\text{egna utgifter} + 1)$				0.078*** (0.025)
Q9: Möjlighet få prisinformation				0.257*** (0.042)
Q5.2: Hur säker på svar				0.593*** (0.048)
De som föll för trickfrågan				0.288** (0.125)
35 - 69 år & man		0.167 (0.156)	0.167 (0.157)	-0.011 (0.171)
Intercept	0.391** (0.179)	0.209 (0.190)	-0.350 (0.406)	-1.743*** (0.491)
Observations	3,000	3,000	3,000	2,787
Log Likelihood	-1,972.741	-1,947.568	-1,936.995	-1,669.253
Akaike Inf. Crit.	3,951.481	3,907.136	3,927.991	3,414.507

Note:

*p<0.1; **p<0.05; ***p<0.01

Se kommentar till tabell 5 för förklaring till variabelnamnen.

Tabell 9: Resultat av logistisk regressionsanalys, fråga 5.4: Andelen som trodde att tandläkaren kunde utföra behandlingen till god kvalitet, givet kostnadsförslaget referenspris, samt givet individens egenskaper och bostadsort.

	Beroende variabel			
	Q5.4: Procent svarade ja			
	(1)	(2)	(3)	(4)
50 - 69 år		-0.021 (0.113)	-0.032 (0.114)	-0.283** (0.126)
Man		0.220** (0.102)	0.178* (0.104)	0.221* (0.115)
Inkomstgrupp			0.084** (0.036)	0.031 (0.039)
Referenspris (100 kr)	-0.002** (0.001)	-0.002** (0.001)	-0.002** (0.001)	-0.002** (0.001)
Nettopris (100 kr)		0.001 (0.002)	0.001 (0.002)	0.004* (0.002)
Q10: Frågar efter pris				-0.102** (0.041)
Q11: Önskar förtroende				0.190** (0.096)
Q7: Går ej till tandl				-0.452 (0.790)
Q7: Går privat				0.145 (0.091)
Q7: Minns ej typ				-1.030 (0.725)
Q7: Vill inte svara				-1.816 (1.286)
Q6: >3 år sedan sista besöket				-0.378** (0.183)
Q8: $\log(\text{egna utgifter} + 1)$				0.020 (0.025)
Q9: Möjlighet få prisinformation				0.205*** (0.043)
Q5.2: Hur säker på svar				0.318*** (0.046)
Föll för trickfrågan				0.083 (0.127)
35 - 69 år & man		0.089 (0.162)	0.102 (0.163)	0.085 (0.174)
Intercept	1.138*** (0.147)	0.952*** (0.202)	0.935** (0.431)	0.903* (0.530)
Observations	3,000	3,000	3,000	2,787
Log Likelihood	-1,859.036	-1,853.512	-1,837.367	-1,621.815
Akaike Inf. Crit.	3,722.072	3,719.025	3,728.733	3,319.630

Note:

*p<0.1; **p<0.05; ***p<0.01

Se kommentar till tabell 5 för förklaring till variabelnamnen.

Tabell 10: Resultat av logistisk regressionsanalys: Andelen som angav att det var en stor eller mycket stor sannolikhet att det fanns en annan tandläkare i din närhet som kan erbjuda ett lägre pris för samma behandling (fråga 5.5), givet kostnadsförslagets referenspris och patientpris (i 100-tals kr), samt givet enkättagarens egenskaper och bostadsort.

	Beroende variabel			
	Q5.5: Procent angav stor eller mkt stor sannolikhet			
	(1)	(2)	(3)	(4)
Referenspris (100 kr)	-0.006*** (0.001)	-0.006*** (0.001)	-0.006*** (0.001)	-0.006*** (0.001)
Nettopris (100 kr)	0.011*** (0.003)	0.011*** (0.003)	0.012*** (0.003)	0.013*** (0.003)
50 - 69 år		-0.262 (0.160)	-0.254 (0.161)	-0.317* (0.170)
Man		0.604*** (0.124)	0.602*** (0.127)	0.553*** (0.135)
Inkomstgrupp			0.063 (0.044)	0.062 (0.047)
Q10: Frågar efter pris				0.122** (0.048)
Q11: Önskar förtroende				-0.308*** (0.113)
Q7: Går ej till tandl				1.262 (0.849)
Q7: Går privat				0.157 (0.109)
Q7: Minns ej typ				-13.124 (287.236)
Q7: Vill inte svara				0.721 (1.268)
Q6: >3 år sedan sista besöket				-0.112 (0.225)
Q8: $\log(\text{egna utgifter} + 1)$				0.005 (0.030)
Q9: Möjlighet få prisinformation				-0.078 (0.051)
Q5.2: Hur säker på svar				-0.060 (0.056)
Föll för trickfrågan				-0.126 (0.152)
35 - 69 år & man		-0.133 (0.207)	-0.144 (0.209)	-0.044 (0.216)
Intercept	-1.145*** (0.227)	-1.346*** (0.244)	-2.213*** (0.600)	-1.987*** (0.654)
Observations	3,000	3,000	3,000	2,787
Log Likelihood	-1,384.873	-1,362.118	-1,345.064	-1,230.959
Akaike Inf. Crit.	2,775.746	2,736.235	2,744.129	2,537.917

Note:

*p<0.1; **p<0.05; ***p<0.01

Se kommentar till tabell 5 för förklaring till variabelnamnen.

10 Enkätundersökningen

Enkäten är en del av ett forskningsprojekt om svensk tandvård vid Göteborgs Universitet.

Syftet med enkäten är att undersöka hur man reagerar på tandläkares behandlingsförslag när man oväntat måste genomgå en mer omfattande tandvårdsbehandling.

Bakåt Nästa

Är du man eller kvinna?

Man
 Kvinna
 Önskar inte svara

Bakåt Nästa

Hur gammal är du?

36

Önskar inte svara

Bakåt Nästa

Vilken region bor du i?

☐ Blekinge län	☐ Södermanlands län
☐ Dalarnas län	☐ Uppsala län
☐ Gotlands län	☐ Värmlands län
☐ Gävleborgs län	☐ Västerbottens län
☐ Hallands län	☐ Västernorrlands län
☐ Jämtlands län	☐ Västmanlands län
☐ Jönköpings län	☐ Västra Götalands län
☐ Kalmar län	☐ Örebro län
☐ Kronobergs län	☐ Östergötlands län
☐ Norrbottens län	☐ Utlandet
☐ Skåne län	☐ Vet inte
☒ Stockholms län	

Bakåt Nästa

Viiken inkomst har du per månad före skatt (bruttoinkomst)?

(Beakta alla inkomster från exempelvis anställning, studiemedel, pension, sjukpenning, arbetslöshetsersättning, socialbidrag, näringsverksamhet)

Mindre än 8 500 kr

8 500- 16 499 kr

16 500- 24 999 kr

25 000- 33 499 kr

33 500- 49 999 kr

50 000 eller mer kr

Vill inte uppge inkomst

Bakåt Nästa

I denna fråga vill vi att du svarar som om detta hände på riktigt.

Anta att du imorgon råkar slå ut en av dina framtänder i överkäken. Du får en lucka mitt fram i munnen.

Du besöker den tandläkare du gick till senast, eller om det inte går, till den som är närmast. Tandläkaren gör en undersökning för att se vilka skador du fått och vilken behandling som är lämplig.

Tandläkaren rekommenderar dig en permanent bro för att ersätta den förlorade tanden.

En bro är tre sammansatta porslinständer över den förlorade tanden och dess två granntänder. Bron ser ut som tre riktiga tänder.

När arbetet är färdigt kommer du också att kunna tugga, tala och le normalt. För de flesta patienter som sköter sina tänder varar bron livet ut.

Tandläkaren föreslår också en tillfällig proteskonstruktion för att täcka tandluckan under de fyra veckor det tar att åtgärda din förlorade tand.

Du får följande kostnadsförslag för hela behandlingen (inklusive det första besöket). Tandläkaren ber dig ringa tillbaka inom en vecka för att boka tid för de återstående fyra besöken av behandlingen.

Åtgärd	Statligt referenspris	Tandläkarens pris
Undersökning	1.433 kr	955 kr
Röntgenbilder	1.065 kr	710 kr
Tillfällig proteskonstruktion	5.393 kr	3.595 kr
Permanent bro	17.850 kr	11.900 kr
Summa	25.740 kr	17.160 kr
Statligt tandvårdsstöd		13.667 kr
Du betalar		3.493 kr

Skulle du då tacka ja till behandlingsförslaget? Du skulle då få betala 3 493 kr själv. Anta att tandläkaren inte vill ge dig ett lägre pris eller utföra en annan billigare behandling.

Jag tackar JA till behandlingsförslaget.

Jag tackar NEJ till behandlingsförslaget, och söker upp en annan tandvårdsklinik/tandläkare.

Jag tackar NEJ till behandlingsförslaget, och avstår från att ersätta den förlorade framtanden just nu.

Vet ej

Hur säker kände du dig på ditt svar när du svarade på förra frågan?

Sätt musen här för att se behandlingsförslaget igen.

Mycket säker

Lite säker

Lite osäker

Mycket osäker

Bakåt Nästa

Tycker du den föreslagna behandlingen verkar prisvärd?

Sätt musen här för att se behandlingsförslaget igen.

Ja

Nej

Vet inte

Bakåt Nästa

Tror du tandläkaren kommer att kunna utföra behandlingen till god kvalitet till det priset?

Sätt musen här för att se behandlingsförslaget igen.

Ja
 Nej
 Vet inte

Bakåt Nästa

Hur stor tror du att sannolikheten är för att det finns en annan tandläkare i din närhet som kan erbjuda ett lägre pris för samma behandling?

Sätt musen här för att se behandlingsförslaget igen.

Mycket liten sannolikhet
 Liten sannolikhet
 Stor sannolikhet
 Mycket stor sannolikhet
 Vet inte

Bakåt Nästa

När var du senast hos tandvården?

- För mindre än ett år sedan
- För mer än ett men mindre än tre år sedan
- För tre till fem år sedan
- För mer än fem år sedan
- Går inte till tandvården
- Vet inte/minns inte
- Önskar inte svara

Bakåt Nästa

Vart gick du för ditt senaste tandvårdsbesök?

- Folk tandvården eller tandvårdsutbildning
- Privattandvården
- Går inte till tandvården
- Vet inte
- Önskar inte svara

Bakåt Nästa

Ungefär hur mycket har du själv sammanlagt betalt för tandvårdsbesök de senaste 12 månaderna?

- 0 - 500 kr
- 501 - 1000 kr
- 1001 - 3000 kr
- 3001 - 8000 kr
- 8001 - 15000 kr
- Mer än 15000 kr
- Vet inte
- Har inte besökt tandvården senaste 12 månaderna

Bakåt Nästa

Hur upplever du möjligheten att få tag i information om vad en undersökning eller tandvårdsbehandling kostar?

- Mycket lätt
- Ganska lätt
- Varken lätt eller svårt
- Ganska svårt
- Mycket svårt
- Vet inte

Bakåt Nästa

Frågar du om priset för en tandvårdsbehandling innan behandlingen påbörjas?

- Ja, alltid
- Ja, ibland
- Nej, inte särskilt ofta
- Nej, aldrig
- Vet inte
- Har inte varit hos tandvården på länge

Bakåt Nästa

Vad är det viktigaste när du väljer tandläkare/tandhygienist?

Välj det alternativ som stämmer in på dig.

- Lågt pris
- Lätt att få tid
- Trevlig klinik
- Förtroendefull relation med tandläkaren/tandhygienisten
- Rekommendationer av andra
- Annat skäl
- Vet inte
- Besöker inte tandvården

Bakåt Nästa

Har du några kommentarer till frågorna eller undersökningen i sin helhet?

test test test

Bakåt Nästa

11 Fria kommentarer från enkättagarna

Fria kommentarer från enkättagarna
8.000 är mycket pengar men vad ska man göra, en framtid vill man inte vara utan
adekvata frågor. jag har vid ett tillfälle för något år sedan betalt ca 8.000,00 för att få en tand fixad. Munhygien, utseende och god tuggförmåga är mycket viktigt för mig
Ah men det fattar la du att jag skulle vilja kolla med en annan tandläkare försst, innan jag bestämmer mig för detta alternativet ännu. Som renrasig Göteborgare så har jag min fulla rätt att kolla med andra tandläkare för att se vad priset blir för samma typ av behandling ännu.
Angående frågan om hur mycket jag betalat för min tandvård senaste året: jag bodde utomlands när jag behövde dra en visdomstand, i Sverige hade kostnaden alltså varit högre.
Anledning till högt betalt pris under de senaste 12 månaderna är en rotfyllning, krona och tandprotes. Skulle gärna ordna mina tänder med en porslinsfasad men dagens pris är alldeles för dyrt. Gör endast de nödvändigaste behandlingarna, har ej råd till skönhetsvård av tänder. Men till det pris som ni föreslog så hade jag säker ordnat mina tänder, men även om det hade varit dyrare så hade jag med säkerhet ordnat tänderna då det var en skada. Då får det kosta vad det kostar även om jag inte egentligen har råd!
Anledningen till att jag inte skulle ta det förslaget är främst p.g.a den tillfälliga protesen. Jag tycker det är för stor kostnad att lägga på en protes under fyra veckor. Jag skulle kunna klara mig utan framtid fyra veckor om det kostar så mycket.
anledningen till att jag skulle tacka nej är för att jag anser att framför allt röntgen för 710kr är hutlöst. 955 för undersökning är även det i överkant.
Anser att skrämentaliteten är skrämmande stor inom tandläkeriet. Prisbilderna är också oskäligt höga och kompetensen till alternativa behandlingsätt mycket låga.
Anser att tandvård är för dyrt och att det inte gynnar samhället. Självt drar jag mig för att gå till tandläkaren då det är hutlösa kostnader i starten. En vanlig liten undersökning och kanske laga ett hål som tar 15 minuter kostar 1000kr eller mer. det är inte ok. Undersökningar och smålagningar bör vara mycket billigare då fler skulle laga i tid istället för att kräva stora ingrepp och dessutom lida i tid och otid för det.
Antagligen skulle jag gå till den tandläkare jag haft som barn för att den personen är den som vet mina tänderns historia bäst och som jag har mest förtroende för. Skulle känna misstänksamhet mot andra tandläkare att de skulle ta överpris bara för att.
Använder mig av folktandvården för att eliminera risken för övervård.
Att alla tex jag inte skulle ha råd att betala för den förlorade tanden.
Att det skulle informeras mer om priser så folk blir mer medvetna

Att få tag på information för att kunna göra en jämförbar jämförelse vad samma behandling kostar hos olika tandläkare är svårt. Det finns ingen standard idag för vilken behandling som anses vara jämförbar med den andra. Detta borde vara något som FK eller Staten skulle kunna utveckla ett system för.
att jag själv skulle betala 5000 kr för en brygga låter som om jag vill slå ut tänderna som det är idag! Att priset skiljer sig markant från statens riktpriiser till det faktiska priset som tandläkaren tar ut rör mig inte så mycket om ryggen. Att det är så stora skillnader är ett systemfel och inte mitt problem.
Att säga ja till behandlingen, får inte tas som intäkt att priset är ok. Det är mycket pengar om man är pensionär
bara att jag vill byta ut mitt amalgam och skulle vilja ha hjälp med det, och att förstå var man kan göra det billigt och bra!
Barnsliga frågor. Måste till mer, skärp Er.
Besök hos tandläkare/hygenist är mycket kostsamt
Betalade 19500 SEK för en bro hos privat läkare. Ert pris mycket förmånligt.
Betalar ett fast pris per månad.
Betalar per månad för frisk tandvård
Betalar via frisktandvård.
billigare tandvård
blir kallad
Borde finnas en fråga om man har tillgång till tandvård kostnadsfritt. I den kommun jag bor i har alla rätt till gratis tandvård fram tills 23-årsdagen. Därför blir det väldigt svårt för mig att besvara vad som är dyrt och billigt för ett speciellt ingrepp.
Bra - intressant område
Bra att jag blev påmind om att boka tid 2014..
bra att ni kollar detta. Om jag hade sämre ekonomi skulle jag vara orolig inför tandläkarbesök
Bra det där med kostnadsplan som dyker upp när musen hålls över en mening för tillbackablick. Kan vara svårt att hänga med i vad som visats innan annars.
Bra det är väl så att man har en relation till sin tandläkare mycket bygger på förtroende för denne persson
bra kvalite till ett rimligt pris!
Bra längd! Undrar varför tandvården måste ha vassa röntgenplåtar som skär sönder en i munnen och man får sår och blåsor? Jag har vägrat röntaga vid flera tillfällen pga detta.
bra och inte så lång
Bra och relevanta frågor
Bra tog inte så lång tid att göra
Bra undersökning
bra undersökning

Bra undersökning. Jag tror att de flesta har sin hstandläkare som man alltid går till. När man väl sitter där hos tandläkaren är det väldigt svårt att bara be om en kostnadsberäkning och sedan gå till en ny tandläkare för att få en ny bedömning. När man väl är på plats vill man gärna få probelemt åtgärdat så fort som möjligt. Valmöjlighet; i teorin ja, i praktiken nej!
Bra vård kostar. Bättre att betala och få ett bra arbete utfört. Har man hittat en bra tandläkare som är försiktig och noggrann, håller man sig till honom.
Brygga är inte ngn permanent lösning och förstör ytterligare två framtänder, en seriös tandläkare föreslår implantat.
Bryter jag en arm kostar det bara 200 kr och sen bli jag frisk. Får jag problem med tänderna kostar det massor. Borde gälla samma sak, gäller ju hälsa.
de ger mig tider som passar mig
Den kändes bra. Min tandläkare och tandhygienist känner till min doft- och kemikalieöverkänslighet och ser till att jag mår bra hos dem. Detta är värt väldigt mycket för mig!!!
Den var lite för svår tyckte jag.
det dyrt med tandläkare
Det förslagna priset verkar vara mycket lågt. Tandvården är dyr, tandvårdsförsäkringen täcker inte så stor del. Viktigast av allt är trots allt kvaliteten på tandvårdsbehandlingen o att men kan lita på att det blir en bra uppföljning av en behandling.
Det jag var osäker med behandlingsalternativet var priset på den tillfälliga bron som jag tyckte var för dyr för att bara använda i 4 veckor.
Det måste vara en tandläkare jag har förtroende för. Kliniken måste vara väldigt ren och en trevlig lounge man väntar i innan behandlingen för att jag skall både känna lugn och få förtroende. Det skall vara professionellt fån att man kommer in tills att man lämnar kliniken. Allt från miljö, väntrum till behandling och bemötande.
Det som gör mig osäker till att betala kostnaden är att jag inte har de pengarna. Hade jag arbetat så hade det absolut varit värt det, tänder är viktiga!
Det statliga referenspriset borde vara ett fast pris som alla tandläkare måste följa, varken billigare eller dyrare
Det största felet hos tandläkaren är om man skulle vilja reklamera jobbet. där känns det som omman är hjälplös. I övrigt tycker jag att de funkar bra med priser och prisjämförelserfinns att hitta.
Det var en förklaring i början som jag inte helt förstod.
Det vore ju intressant att veta om det finns andra alternativ till det där med behandlingen. Kanske motsvarande behandling i Riga exempelvis

<p>Det är alldeles för dyrt att gå till tandläkaren. Priserna är ungefär de samma hos alla tandläkare, så det är knappt lönt att fara omkring långa vägar. Tandvård skulle självklart räknas som all annan sjukvård och subventioneras på samma sätt. Om man inte har sparade pengar får man gå tandlös som arbetslös, sjuk, låginkomsttagare eller pensionär. Det är bättre att människor som bor och betalar skatt i Sverige får stöd och låga avgifter än de som vitas här illegalt. Men Sverige är fantastiskt, dumt...</p>
<p>Det är alltid svårt att veta hur man agerar och reagerar innan man ställts inför en viss situation.</p>
<p>Det är bra att gå till tandläkare är för att det hjälper är förebyggande.</p>
<p>Det är dyrt att gå till tandläkare, är man arbetslös, sjuk eller pensionär borde det vara starkt reducerade priser för att man skall ha råd till den viktiga tandvården, som har betydelse för hela ens hälsa, jag vet många i ovanstående situationer som inte går till tandläkare pga. kostnaden trots att dom verkligen skulle behöva gå dit. Viktig relevant undersökning !</p>
<p>Det är en dyr utgift att behöva gå till tandläkaren. Men ändå nånting jag prioriterar högt. Ser så tråkigt ut med misskötta tänder.</p>
<p>Det är ett måste att hålla tänder i bra skick och att de åtgärder som utförs är av god kvalite och att underarbetet är perfekt och tuggytor stämmer överens med varandra om man gör en bro eller dyligt. Risk är annars att du tuggar sönder eller får andra käkbesvär.</p>
<p>Det är fruktansvärt dyrt att gå till tandläkaren överhuvudtaget. Det gör ont i både mun och plånboken brukar jag säga, så just den här behandlingen var väl inte dyrare än att annat.</p>
<p>Det är för dyrt att gå till tandläkaren.</p>
<p>Det är inget jag kan något om, det är relativt svårt att bedöma kostnader även om det finns en statlig riktlinje, samt att det är svårt att sätta sig in i situationen att förlora tänder, men... alternativet att inte ha framtänder är ju otänkbart. Det får därför kosta vad det kosta vill, tyvärr. Att man sedan har svårt att veta vad som är rimligt att betala är ju kanske inte så konstigt, eftersom det är något som (förhoppningsvis) inte händer alltför ofta.</p>
<p>det är inte alltid som tandläkaren kan svara på frågan om priset särskild när det inte självklart vilken sort behandling kommer man behöva, det tycker är frustrerande. Jag vill helst veta hur mycket det kommer att kosta.</p>
<p>Det är kostsamt att laga tänder, jag skulle inte ha råd med vanlig tandläkare utan går till tandläkarutbildningen och är mycket nöjd.</p>
<p>Det är mycket dyrt att gå till tandläkare. en klassfråga</p>
<p>Det är märkligt att tandvård inte lyder under samma regelverk som övrig sjukvård i det här landet. Med låg inkomst har man inte råd att fixa till tänderna när något hänt.</p>
<p>Det är riktigt skitsvärt att hitta en tandläkare, eller för den delen, en läkare som jag känner vet och kan sitt jobb. Förra tandläkaren, som gått i pension, var bra. Resten av tandläkarna jag träffat under mina 63 år har varit fumlige bedragare i vita kläder.</p>

<p>Det är super viktigt att tandläkaren är trevlig och lätt på handen inte aggressiv i sitt arbete, inte ryker hit och dit hårt med handen. Pratar och LER. Viktigt att övriga personal också är trevliga, så man känner sig välkommen. Om man är livrädd att de tar sig tid, man får komma dit som vuxen och bara sitta i stolen till en början om det behövs. Även viktigt att man kan delbetala...</p>
<p>Det är svårt att ifrågasätta pris och val av behandling då det inte är särskilt transparent information. Jag har ingen aning om vad som är ett bra pris eller om alternativ behandling finns.</p>
<p>Det är svårt att jämföra tandläkarkostnader, när man väl börjat hos en tandläkare som lägger upp en behandlingsplan är det svårt att gå till någon annan utan att behöva betala för undersökning ännu en gång. Det är också svårt att veta om tandläkaren lurar en till att det är mer som behöver göras än det egentligen är. Även är det svårt att veta vart man ska vända sig om man inte är nöjd med det jobb som tandläkaren gjort, ex en reklamationsnämnd.</p>
<p>Det är svårt att svara på frågor av denna typen, då jag inte har behövt att göra en sådan behandling ännu.</p>
<p>Det är svårt att välja svar ibland. Självklart vill man åtgärda eventuella problem med tänderna, men räcker pengarna inte till så gör dem inte. Då spelar det inte så stor roll att man vill, man kan helt enkelt inte.</p>
<p>Det är så dyrt att gå till tandläkaren så det är inte prioriterat överhuvudtaget om man inte får en tand utslagen eller liknande.</p>
<p>Det är vidrigt att gå till tandläkaren överhuvudtaget. Tack och lov har jag inte haft några större problem med mina tänder (än så länge), så jag brukar klara mig med en undersökning/år. Vid ett tillfälle har en bit av en gammal lagning lossnat och en annan gång en bit av en tand. Försöker sköta mina tänder på bästa sätt och hoppas på att de ska hålla några år till.</p>
<p>Det är viktigt att ta tandläkaren gör ett bra jobb. I ett sådant fall med en utslagen tand hade det nog gått och lösa med att sätta in en stifttand istället för att dra ut friska tänder.</p>
<p>Det är viktigt att tandläkaren behandlar mig med respekt</p>
<p>Det är viktigt med bra relation till tandläkaren.</p>
<p>Då jag går till folktandvården förutsätter jag att jag har en utav de lägsta priserna. Det viktiga är att man får tänderna genomgången med svensk standard.</p>
<p>då jag har haft dålig erfarenhet av tandvården, undviker jag den...</p>
<p>Då jag har protes i ovan känen, så när jag gå 4 gånger om året tar de bara nedan känen proilax brukar kosta mellan 800-1000kr, då tar de tandsten o lite annat. jag tycker det är dyrt hos folktandvården. Men jag har haft många jobbiga tandläkarbesök, så jag kräver mycket god kompetens av dem som behandlar mig</p>
<p>Då jag varit ganska sjuk i min reumatism de sista två åren har jag inte haft nån ekonomisk möjlighet att vända mig till nån tandläkare, med 6200 :- per månad i sjukpension sen skatten är avdragen finns det inga marginaler kvar !</p>

Eftersom jag har abonnemangstandvård inser jag att frågorna inte är särskilt relevanta för mig. Betalar en fast månadskostnad för min tandvård.
Eftersom jag i stort sett avskyr att gå till tandläkaren men hittat en som jag känner mig någorlunda säker med och som jag nu haft i över tio år skulle jag i stort sett betala vad som helst bara det var hon och inte nån annan som rotade runt i min käft.
Eftersom jag inte är expert inom området, kan det finnas en annan behandling än den i exemplet, som vore möjlig i mitt fall. Jag har dock endast spelat med i det scenario som beskrivits. Jag hade i varje fall aldrig lämnat en glugg som en slutlig lösning.
Eftersom stödet var över 17000kr utgick jag ifrån att priset på totalt 20000kr verkar relevant. Sista frågan hade jag velat svara: att tandläkaren är kompetent, är det viktigaste.
Eftersom tänder och kropp är något man inte kan välja och inte kan byta, är tryggheten och förtroendet det viktigaste i valet av tandläkare, läkare etc. Även om vissa gör ingrepp, så tycker jag skalfasader och andra skönhetsingrepp sällan ger mer än ett ytligt och avpersonifierande intryck. Jag blir ledsen när människor sätter så stor vikt vid sin fasad att de känner att de behöver ingrepp. Jag låter säkert präktig och skulle kunna hänvisa till bättre kostval, motion, träning med mera, men som dräkthistoriker och beteendevetare har jag snarare historiens val och dess konsekvenser i bakhuvudet. Lycka till med forskningen. Det ska bli intressant att se vad som kommer fram. /Bengt Wittgren
Ej
En fråga som jag saknade var varför skulle du inte säta åtgärda den utslagna tanden nu? Där skulle jag svarat att som pensionär har jag inte råd att gå till tandläkaren , eftersom jag var tvungen att gå dit i fjol och det kostade mej nästan 4000,00 som jag avbetalat på till strax före jul.
En himla massa koder och man talar bar om priset efter att ha undersökts. Inga ungefärliga priser!!!
En utgångspunkt som betyder mycket för mig när jag svarat. Jag har haft samma tandläkare sedan 1984. Vi går igenom olika alternativ och kostnaderna i detalj före behandling. Jag litar fullständigt på min tandläkare och har aldrig haft anledning till minsta klagan. Med hans hjälp sköter jag numera mina tänder mycket bättre än förr då jag slarvade rätt mycket. Jag skulle hellre betala någon tusenlapp mera till honom än att börja om med någon ny tandläkare.
enkel, bra språk
er
Erfarenhet från tandvårdshögskolan är att de skickar en runt på olika avdelningar för kostnadskrävande undersökningar och utredningar.
Ersättningen från tandvårdsförsäkringen borde höjas
Ett i förslagsfrågan borde vara att man ber om betänketid och sedan ber om kostnadsförslag från andra tandläkare för att skaffa sig en bra bild över hur mycket det borde kosta.

Ett problem är de kostnader som mer eller mindre regelmässigt läggs på undersökningskostnaden som t.ex. råd om tandborstning, vare sig man bett om detta eller helt enkelt inte fått något sådant råd.
Fanns det inget annat alternativ till en bro som lösning. Denna lösning påverkar ju tre tänder.
fghtx
Fick en prisuppgift om vad min behandling skulle komma att kosta när jag var hos min tandläkare senast dvs i maj 2013. Denna information dvs kostnaderna har redan överstigit angivet belopp o då återstår ytterligare behandlingar. Vad göra?
fick tandprotes men blev inte nöjd.
Finns det krav på redovisning av priser (t ex på hemsida) såsom i andra branscher?
Folktandvården har standardprislista på nätet. Bra. Min tandläkare har inget bekymmer med att låta mig dela upp betalningen över flera månader.
Folktandvårdens försäkring täcker reparativ tandvård. Om reparativ tandvård inkluderar att de fixar till sånt som hänt vid olyckor så kostar det inte mer... Om ingreppet räknas som förskönande vård så inräknas det inte.... Jag tror det räknas som reparativ, därför svarar jag som jag gör.
Frisktandsvård gör att frågan om priset är lite I princip har man ju redan betalt detta.
frisktandvård
Frustrerad över att jag inte har kontroll
Frågorna inte helt relevanta eftersom jag har tandvårdsförsäkring som betalas till ett fastställt pris varje månad via folktandvården.
Frågorna är inte helt relevanta eftersom jag är friskvårdspatient. Eller premietandvårdspatient på folktandvården.
För mig är det viktigast att jag har ett bra förtroende för tandläkaren/kliniken, helst ska dem ha journaler o röntgenbilder från lång tid bakåt på mina tänder. Om jag skulle behöva gå till en annan klinik p.g.a att jag kan komma över låga priser så skulle jag nog söka efter referenser och recensioner från andra som haft den tandläkaren.
Förra frågan är felformulerad! Jag väljer i första hand en behandling som jag vet är bra och där jag har förtroende för tandläkare/klinik därefter går jag efter pris! Så gör säkert alla.
Försöker man hitta prispressare i tandvård är risken stor att man blir missnöjd med resultatet. Jag litar på folktandvården.
Generallt konstigt att tanvåden är så utanför annan sjukvård. En rotfyllning är säker dyrare än en hjärt-operation
Givetvis skulle jag begära in offerter från flera håll, men i slutänden skulle jag göra det för priset i denna undersökning.
Gud förbjude att jag hamnade i situationen i ert exempel! Gjorde jag det skulle jag försöka få så mycket information som möjligt för att kunna undersöka vilka andra möjligheter till behandling som fanns. Hur gör man för att få jämförpriser på tandvård? Det skulle jag vilja veta. Å andra sidan har jag friska tänder.

går bara vid akutsituation
Går gärna till tandläkaren utomlands!!
går hos Folktandvården sen skoltiden, funkar bra ingen anledning att byta.
Går hos regelbundet hos en privatklinik
Går ogärna till en okänd tandläkare.
Går till tandläkare och tandhygienist regelbundet, då känns det som man har koll på sin tandstatus.
Gått till samma klinik i 30 år. Tycker inte att det är dyrt att gå till tandläkare/hygienist eftersom jag går två ggr/år. Vål satsade pengar jfr m hårvård, spel och för att inte tala om vad verkstadsbesök för bil kostar.
Gör kontroll vartannat år har inga problem med tänderna så därför svårt att ha åsikter!
Hade faktiskt varit bra med en fråga om respondenten har tandläkarskräck då detta kan påverka dennes svar i undersökningen.
Hade valt bort den provisoriska lagningen
hade varit fördelatikt med rangorning på sista frågan. Detta då det är flera faktorer som samverkar till huruvida man väljer en viss klinik eller ej.
Hade velat ha ett alternativ där jag har en försäkring som betalar större delen av min egna kostnad, och då har de ofta specifika kliniker kopplade till sig som man använder...
Hade velat veta om det fanns ett alternativ som innebar att man tackade ja till behandlingen med insättning av bron men avstod från proteserna de första fyra veckorna för att på så sätt få betala mindre; i så fall hade jag valt det.
Har aldrig frågat om pris innan jag gått till tandläkare, men kanske jag skulle börja med det. Min fru är polska så kanske jag skan fråga om priser även där. u
Har aldrig fått referenspriser.
Har aldrig haft några hål eller andra problem med mina tänder så känner att jag hsde svårt att ge bra svar på frågorna
har avtal med folktandvården, betalar månadsvis så det stämmer inte riktigt med frågorna
Har bara frågat om pris en gång, var då en större åtgärd av mina tänder som planerades. Trots min tandläkarskräck sedan skoltiden har jag alltid med darrande knän gått till tandläkare regelbundet, en gång per år. Anser mig ha välskötta tänder då jag tycker det är mycket viktigt.
har en egen tandvårdsförsäkring, jag får tillbaka 60% av min egenavgift via den
Har en privat sjuk- olycksfallsförsäkring, och är säker på att kostnaden för dylik olycksskada täcks av den. Således är inte kostnaden något bekymmer. Borde varit en högst relevant fråga att ha med.
Har en Tandläkar. som bedövar smärtfritt. Stannar hos honom :)
Har en tandvårdsförsäkring hos Folktandvården för 59:- i månaden och då ingår dels en undersökning per år och fix av en eventuell skada som det frågas om här. Det är därför jag svarar nej på första frågan men hade jag inte haft försäkringen skulle jag utan tvekan kollat upp priser på några ställen och satt in nya tänder.
Har endast varit hos tandhygienist de senaste 7 åren.

Har frisktandvård och frågar då inte efter pris eftersom jag betalar en fast summa varje månad.
Har Frisktandvårdsavtal p.g.a dålig ekonomi. Då blir det andra förutsättningar.
Har för egen del Tandvårdsförsäkring via Folktandvården.
Har gått med en tappad brygga i 2 mån, anledning är att det kostar för mkt att göra ny brygga plus lättja.
Har gått till samma tandläkare i 20 år och har alltid varit nöjd.
Har haft samma tandläkare i många år.
har haft samma tandläkareklinik sedan 1963
Har ikke gått til tannlegen etter jeg flyttet fra norge til sverige
har inga kommentar
har ingen aning om priser hos andra tandläkare förutom folktandvården.
Har inget förtroende för min tandläkare men bor på en liten ort där det inte finns något att välja på och eftersom jag börjar bli äldre vill jag inte krångla till det med att åka någon annastans för att gå till tandläkaren.
Har inte behövt göra något annat än gå på kontroll, så det har inte varit aktuellt att fråga om priset. Båda svärföräldrarna är pensionerade tandläkare så deras rekommendation styr. Har dessutom en försäkring som hade täckt de där 5.000kr.
Har inte gått och fått översyn på tänderna på jag vet inte när. Mina äldsta son som är 28 har inte varit hos tandläkaren sedan han var 19. Han har inte råd. Min andre son var inte hos tandläkaren heller på sex år men eftersom han har Aspergers så fick han LSS tandvård annars skulle han inte heller ha kunnat gå till tandläkaren. Är man fattig så har man inte råd med tandvård. Är man snäppet ifrån fattig eller har barn som är fattiga så har man själv inte råd med tandvård för egen del. De pengar som andra ger till tiggare och insamlingar går till min fattiga barn. 25 och 28, unga män.
Har inte lagat några tänder dä ni
har inte råd att gå till tandläkaren
Har jag förlorat en framtand så litat jag på min tandläkare och jagar inte runt för att sänka priset. Man vill nog ha garnityret på plats så fort som möjligt
Har just nu satt in implantat i underkäken
Har mycket högt förtoende till den privattandläkare jag anlitar.
har många stift tänder
Har nyligen gjort detta som beskrivs men betalat 32000 :-
Har precis bytt från privat till folktandvård. Min gamla tandläkare gick i pension och den som tog över var jag inte nöjd med. Fick en mycket bra tandläkare på folktandvården till ett bättre pris. Mer noggrann!
Har själv ett tandvårdsavtal som täcker det mesta!
Har själv frisk-tandvårdsavtal. Saknade det alternativet i undersökningen.

Har svarat som om det skulle vara min egen tandläkare på folktandvården det gällde. Har svarat att jag alltid kolla upp priset först men det behöver jag inte för min tandläkare ger ALLTID ett kostnadsförslag innan hon börjar med behandling vare sig man ber om det eller inte, vilket är jättebra.
Har tandläkarskräck. Går till en som jag har fått förtroende för efter många år
har tandvårds försäkring hos folktandvården och frågorna om pris behövs ej då jag är försäkrad.
har tandvårdsavtal fast pris per månad
Har tandvårdsavtal, därför behöver jag inte kontrollera priset
Har tandvårdsförsäkring
Har tandvårdsförsäkring i Region Skåne, där man betalar ca 70 kr i mån
Har tandvårdsförsäkring, så frågorna är inte så relevanta.
Har tandvårdskort och mina besök hos tandläkaren går på högkostnadskortet
Har upplevt en liknande sak och har därför erfarenhet kring detta
Har ytterst lite förtroende för tandläkare
HELT OK!
Helt rätt ställda frågor
Hittills har jag inte haft några allvarliga problem med mina tänder sedan tonåren, då jag genomgick omfattande tandreglering. Jag har bra tänder och hittills aldrig haft kariesangrepp eller andra besvär. I brist på annan behandling har de tandläkare jag hittills besökt efter några besök utan annan åtgärd än att putsa bort tandsten, börjat argumentera för att få operera bort mina visdomständer. Dessa har (alla fyra) kommit upp som de skall, ger absolut inga besvär av någon sort. I det här läget har jag valt att avsluta mina besök hos tandläkarna, eftersom det är så uppenbart att de tycker att de tjänar för lite på mig som kund/patient. Med den här erfarenheten, skulle jag definitivt kolla runt bland både vänner och olika tandläkare innan jag lät någon göra några större ingrepp i min mun. Helst skulle jag vilja anlita den tandläkare som genomförde min tandreglering i ungdomen - henne kunde jag lita på till 100%. Det hon sa och sedan genomförde stämde.
Huruvida jag väljer att godta detta förslag gäller naturligtvis också på min relation till tandläkaren/tandvården jag går till. Om jag tidigare har gått där/till den tandläkaren och varit nöjd - så klart accepterar jag detta då. Om jag går akut till en - vilken som helst - då skulle jag nog vara mer undersökande.
Här fanns egentligen inte utrymme för mig som exempel. Har 6 skruvar uppe och 4 nere och inga egna tänder kvar. Operationen genomförd av privattandläkare i Sala tillsammans med tandkirurg i Uppsala. Kostnad för mig runt 120.000:-
här finns bara en tandläkare så valfriheten är begränsad

I den första frågan hade jag tackat ja för det priset, men jag hade inte haft någon aning om referenspriset. Hade jag vetat det hade jag nog blivit miss-tänksam och frågat hur det kunde komma sig att de låg så mycket under. Jag har stort förtroende för folktandvården och brukar fråga efter pris innan större ingrepp mest för att veta för den egna ekonomin mer än för prisjämförelse.
I min stad är det brist på tandläkare. Därför är det än mer svårt att tacka nej till ett behandlingsförslag och försöka hitta en som utför ett bra arbete till lägre kostnad. Men då jag fann att kostnadsförslaget låg alltför långt över normen skulle jag ändå göra ett försök att finna en annan tandläkare.
I mitt fall har jag svårt att veta hur priserna ser ut generellt för de olika ingreppen, eftersom jag aldrig har behövt göra något utöver de vanliga kontrollerna. Därav vet jag ej hur jag ska förhålla mig till de priser som visas i exemplet.
I värmland kan vi teckna kontrakt där du betalar samma summa oavsett vad du gör. Jag känner mig mycket trygg med att veta vad min tandläkarkostnad är varje år utan att vara orolig vad som händer.
Inga kommentarer
Inga kommentarer.
Inga speciella frågor.
inga ytterligare kommentarer.
Ingeet om undersökningen mer än att tandläkarpriser är rena ockern
ingen
Inget
inget
inget speciellt
Innan en sådan stor behandling som en bro så skulle jag vilja försäkra mig om att jag gick till en bra och tillförlitlig tandläkare. Jag skulle vilja veta om de är rekommenderade av andra och läsa forum på nätet för att hitta kommentarer om tandläkaren. Om jag vet att någon är bra betalar jag hellre ett högre pris för att den personen ska utföra ingreppet.
Innan jag accepterat tandläkarens förslag hade jag kollat om det fanns andra lösningar, exempelvis skruv.
Inte bara priset påverkar när man väljer permanent beh av typen i under-sökningen. Det är så mycket annat som spelar in, till exempel om tror sig kunna sköta slutresultatet hur mycket man bryr sig om sitt utseende, exakt vilkn tand som är skadad o hur mycket det påverkar talet mm mm
Inte enkelt det här medtandläkare, går på gamal vana men blev ngt konfu-derad vid senaste besöket gällande priset
Inte mer än att jag går till samma som jag gjort de senaste tjugo åren
Inte till frågorna eller undersökningen, men det är helt sjukt hur dyrt tand-läkar besök är, varför ingår inte det inte i allmän hälsan? Folk har dött för fan i sverige pga att de inte haft råd att besöka tandläkare. Varför heter det tandläkare? Läkarvård ska vara (nästan) gratis i sverige, men det är det inte.
Intressant

Intressant enkät, ovanligt ämne. Jag prioriterar mina tänder, det får kosta men jag tycker att undersökning och röntgenbilder samt provisorier är för dyra.
Intressant frågeställning!
Intressant ämne. När jag tänker efter så är det märkligt att man aldrig vet vad det ska kosta hos tandläkaren. Det är bara om man står inför valet att gör den ena eller andra behandlingen som tandläkaren upplyser om priset.
intressant, har alltid tyckt att de e fel me tandvård på de sätt att man sitter i deras händer o de bestämmer o gör va de vill o sen får vi snällt betala... har alltid undrat om de kan va rätt eller om man kan kolla upp de på nåt sätt!
Intressant.
Istället för förtroende anser jag att erkänd/bevisad kompetens är viktigast.
j
Ja, alternativet tandvårdsförsäkring borde finnas när man ska tala om de kostnader man haft hos sin tandläkare
ja, ni tog inte med alternativet som folktandvården har. tandvårdsförsäkring
Jag anlitar i första hand den tandläkare som jag har förtroende för att göra ett bra jobb på ett så behagligt sätt som möjligt.
Jag anser att tandläkarna har förstört våra tänder, vi som är födda före 70-talet. När röntgen kom borrade de minsta lilla fel de såg. Våra tänder är sönderlagade av amalgam. Vi borde ha gratis tandvård eftersom vi har varit som försökskaniner.
Jag anser att tandvården måste prioriteras. Själv gick jag i skoltandvården och fick stora amalgamfyllningar som numera har sprängts sönder. Så många kindtänder har ersatts av stifttänder. Har from. i höst en brygga som jag håller på att vänja mej med. Man måste kunna tugga sin egen mat. /Kent
Jag använder mig av friskvårdsavtalet hos Folktandvården vilket gör att jag inte behöver spendera pengar på varje enskilt besök. Jag betalar en fast summa per år.
Jag besöker bara tandhygienist (tandsten) då jag trots min ålder inte har ett enda hål
Jag blev lite skeptisk till prisförslaget då det låg så långt under de statliga riktpriiserna. Det är svårt att veta om det är seriöst eller inte i så fall och därför är det lite svårt att ta ställning. Självklart vill man ju ha bästa pris, men inte bli lurad och få ett dåligt arbete då det rör sig om mycket pengar.
Jag brukar alltid kolla runt lite med andra tandläkare innan jag bestämmer mig. Det kanske finns något annat sätt att fixa tanden på som blir billigare som den första tandläkaren inte har tänkt på eller inte har hunnit uppdatera sig om hur behandlingen går till.
Jag brukar ifrågasätta om det inte fins ett billigare alternativ
Jag byter inte tandläkare för att det är billigare. Jag byter om jag är missnöjd.
Jag fick betala dubbelt så mycket hos min tandläkare
Jag flyttade från Finland för tre år sen och har fått all tandvård i mitt liv i Finland. Jag har varit student och tandvården har varit gratis så tanken på svindyra tandbehandlingar är väldigt främmande för mig.

Jag gick hos en privattandläkare tidigare. Han hittade tre omfattande hål och rekommenderade mig att skaffa tre kronor till dessa tänder till ett pris av ca 15000 kr. Hans pris låg över statens referenspris, så jag gick till Folktandvården för att få a second opinion. Där hittade de inga fel på mina tänder! Jag kände mig grundlurad av privattandläkaren som jag gått hos under flera år!!!! Numera har jag tandvårdsavtal med Folktandvården.
Jag går hos Folktandvården och där har jag frisktandvård vilket gör att jag betalar en viss summa varje månad och sedan får behandlingar. Dvs de räknar ut ett pris ungefär som en försäkring.
Jag går nästan alltid till min tandläkare i Posen, Polen. Om jag behöver akutandvård i Sverige har jag en privat tandläkare jag går till lite oregonbundet.
Jag hade accepterat offerten om jag inte hade behövt ta den tillfälliga protesen då jag tyckte att den var onödig!
Jag hade försökt att undersöka om det fanns en enklare behandling. T.ex. om det går att ersätta tanden men en styck tandprotes och inte en bro. Detta nu inte pga av priset, utan eftersom att en bro i mina öron spontant låter som en relativt omfattande åtgärd för en styck utslagen tand. (Nu har jag dock inte någon kunskap om hur man normalt åtgärdar en sådan skada.) Vad gäller kvalitet på utfört arbete tror jag att det kommer att gå utmärkt, eftersom tandläkaren så vitt jag kan se får fullt betalt för kostnaden från det statliga stödet. För enbart mina dryga 3000:- skulle det givetvis inte blir bra.
Jag hade hellre betalat för en stiftstand även om det blivit dyrare. Jag vill inte ha en bro igen.
Jag hade nog sagt att jag avvaktar till tandläkaren. Sedan hade jag sökt upp mer information på nätet, eventuellt ringt någon annan tandläkare och frågat mera utifrån svaren jag fick från den förra.
Jag har abbonemang på tandvård, vilket man bara kan få hos folktandvården, mig veterligen. Jag betalar dock aldrig något annat än abbonemangspriset. Jag har också en sjuk-och olycksfallförsäkring som skulle täcka exemplet ni använder, priset blir därför inte så viktigt för mig.
Jag har abbonemang på folktandvården och betalar fast pris
Jag har aldrig haft hål eller behövt betala för något mer än själva besöket. Hur svarar man då på de sista frågorna?
Jag har aldrig hört talas om bidrag från staten, har bytt flera tänder och fått betala stora summor själv varje gång
Jag har avtal med min tandläkare och därför betalar jag inte per besök, utan på årsbasis.
Jag har den tandvårdsförsäkring som Folktandvården erbjuder sina patienter. Jag betalar en fast avgift (ca 180:-) per månad och då ingår all tandvård utom kronor på de bakersta tänderna. Detta tycker jag är en bra trygghet då jag börjar komma upp i åren!
jag har ej gått till tandläkaren sedan grundskolan. får aldrig en tid. har alltid haft dåliga tänder.

Jag har en egen tandläkare som kallar mig en gång om året. Det har jag haft i över 40 år och det har fungerat utmärkt. En gång har jag bytt tandläkare, min förste pensionerade sig vid 70 års ålder och han rekommenderade en ersättare som jag också är mycket nöjd med. Min förste tandläkare träffade jag redan när jag gick i grundskolan - på skoltandvården. Jag tror att en god relation betyder mycket om man skall lita på sin tandläkare. Jag har aldrig känt mig uppskörtad av behandlingar mer än när jag varit hos en tandhygienist. Det är ju rena rånet, till och med värre än när man besöker en bilverkstad, man får betala för saker som man inte ens vet att de utförts och vilken betydelse de har för att tänderna/bilen skall fungera.
Jag har en sorts tandförsäkring (i Skåne, men bor nu i Göteborg) som gör att jag bara betalar ett engångspris per år oavsett behandling, därför behöver jag inte fråga vad behandlingen kostar.
jag har en tandförsäkring som jag betalar varje månad 150 kr som allt ingår så jag behöver ej fråga om kosnaden
Jag har en tandläkare som min familj har haft sedan ett tag som de känner, som jag också litar på. Betalar därför hellre lite mer för att gå till honom istället för att leta upp det billigaste alternativet. Har haft mycket problem med folktandvården, blivit felbehandlad, därför är förtroende det absolut viktigaste för mig i tandvården.
Jag har en tandvårdsförsäkring hos Folktandvården och betalar ett fast pris
Jag har en tandvårdsförsäkring hos Cigna men vet inte hur den skulle ersätta i exemplet. Har inga problem med tänderna förutom att jag fortfarande har amalgam i tänderna. Tandvård finns förutom försäkringen inte med i min budget. Anser inte att jag överhuvud taget har råd med tandvård.
Jag har en tandvårdsförsäkring, därför funderar jag inte på vad besöket ska kosta.
Jag har faktiskt ingen aning om vad som är mycket och lagom gällande tandvård och jag tror inte jag är ensam om detta.
Jag har folktandvårdens abonnemang och föreslagna behandling skulle inefattas av denna försäkring, just för att jag hittills haft bra tänder och kunna utnyttja denna service. Men annars hade jag nog varit tvungen att anta det föreslagna behandlingen. Men så tycker jag att tandläkarkostnader ska omfattas av samma system som övrig vård.
Jag har fortfarande gratis tandvård och hade svårt att relatera till frågorna.
Jag har frisktandvård o betalar en fast månadskostnad.
Jag har frisktandvård, så när jag skrev priset för min tandvård senaste 12 månaderna tog jag helt enkelt månadskostnaden gånger 12. Det här innebär också att jag bara går till folktandvården då jag har den här försäkringen.
Jag har friskvårdsavtal så jag vet inte riktigt hur det fungerar med kostnader av behandlingar då.
Jag har försäkring som är mycket prisvärd och bra jag skulle inte behöva betala så höga priser
Jag har haft frisktandvårdsavtal så frågorna känns rätt irrelevanta.

Jag har haft samma tandläkare i 20 års tid och han har alltid gjort ett mycket bra jobb. Både stora och små. Har fullt förtroende för honom. Gjorde en missbedömning vid ett tillfälle, men rättade till med lägre pris .
Jag har hittills alltid fått kostnadsförslag utan att fråga men upplever att det är väldigt svårt att jämföra pris och kvalitet på behandling. Man har ju aldrig någon garanti om något inträffar när man har t.ex lagat en tand. Tandläkaren kan alltid säga att det beror på mig och det kan jag ju aldrig motbevisa även om det beror på en felaktig eller dåligt utför behandling.
Jag har ingen erfarenhet av stora skador på tänderna så svaren är lite osäkra. Jag anser annars att det inte ska få kosta så mycket för vanlig tandvård.
Jag har inte haft problem med tänder de senaste 20 åren.
Jag har nästan aldrig lagat några tänder så jag har så lite att referera till men jag bytte till privat tandläkare från folktandvård när jag var ca 50 år för att slippa vara försökskanin med nya oerfarna tandläkare varje gång. Tandhygienist löpte amok med borsten så både hon och jag grät så rädda blev vi. Aldrig mer folktandvård, priset spelar ingen roll.
Jag har sedan åttiotalet i princip bara gått på undersökningar utom en gång då en gammal lagning brustit (men det var precis i samband med undersökningen så jag behövde inte boka särskild tid). Pga detta har jag fortsatt med Folktandvården av bekvämlighet som dock har ny tandläkare vid varje besök. Angående första frågan var det inte priset som var så avskräckande, men jag hade nog skippat proteser.
Jag har tandförsäkring och betalar en viss summa i månaden oavsett vilken behandling jag behöver. Har gått hos folktandvården hela mitt liv, lättja att jag inte orkat bry mig för andra/ bättre alternativ.
Jag har tandläkarskräck men går dit ändå. Har väldigt stor förtroende för min tandläkare litar på honom till 100 %. Säger han att något behövs diskuterar vi det först sedan genomförs det.
Jag har tandläkarskräck och skulle därför aldrig gå till någon annan än just min tandläkare oavsett ifall hen är billigare/dyrare.
Jag har tandvårdsförmåner/försäkring via jobbet som gör priserna billiga.
Jag har tandvårdsförsäkring men vet att sådant som broar inte ingår
Jag har tandvårdsförsäkring till en kostnad av 1700kr/år
jag har tandvårdsförsäkring varför min kostnad för tandvård är premiekostnad, besök och åtgärder ingår!
Jag har tandvårdsförsäkringen via folktandvården så det var svårt för mig att svara Bra på prisfrågan-
Jag har under de senaste 6 åren lagt ca 120,000 på mina tänder t.f.a. tandlossning. Parodontologen stod för ca 30,000 av summan. Resultatet har blivit till stor belåtenhet och min tandlossning är ett minne blott.
Jag har under de senaste åren lagt ut minst 60 000kr för tandvård. Privattandläkaren i min kommun har så fullbelagt att han inte tar emot fler patienter, utan hänvisar till folktandvården.

<p>Jag har varit aktiv tandläkare. Exemplet är helt felaktigt!!! Fk:s ersättning grundar sig på referensprislistan, vilket ger en högkostnadsersättning på (11.440:- - 3.000) / 2 = 4.220:- inte 11.389:- som exemplet anger. Dvs. en patientavgift på 17.160:- - 4.220:- = 12.940:-. Grundat på tandläkarens egen taxa.</p> <p>Gör om kostnadsförslaget så att det stämmer med verkligheten. Ring mig och diskutera. (namn borttaget)</p>
<p>Jag har varit hos Folktandvården i Gränna denna veckan och gjort det ni frågar om och jag är nöjd men får nu vänta på tanden en månad (namn borttaget)</p>
<p>Jag har varit med om denna situation och det tog 1 år och 25.000 för att få en titan skruv istället för min utslagna framtand för ca 6 år sedan.....förfärligt dyrt men fungerar utmärkt!!</p>
<p>jag har världens bästa tandläkare! :)</p>
<p>Jag hoppas att det kan bli billigare att gå till tandläkarn</p>
<p>Jag kände mej väldigt lurad vid mitt senaste tandläkarbesök. Var tvungen att rengöra alla tänder trots att jag bara hade en tand med tandficka. Ett väldigt dyrt pris var det också. Tandläkaren ville även gå vidare med en rotfyllning jag gjort för 25 år sedan och som jag inte har några besvär av. Skumt tycker jag, som att rota fram jobb som inte behövs. Fick inget förtroende för den tandläkaren och tänker inte gå dit igen.</p>
<p>Jag känner mig helt utlämnad som kund till en bransch där det inte går att jämföra priser på ett konsumentvänligt sätt.</p>
<p>Jag litar på att min nuvarande tandläkare ger mig den bästa och mest prisvärda vården. Tyvärr har jag inte samma positiva upplevelse av folktandvården.</p>
<p>Jag misstänker att delar av behandlingen ingår i min folktandvårdsförsäkring?</p>
<p>Jag saknar frågan i sfären Är du nöjd/mindre nöjd med din ordinarie tandläkare. Detta för att utröna varför jag väljer att stanna eller byta tandläkare pga priset</p>
<p>Jag skulle absolut betala 4000 kr för att fixa alla tänderna. Sist lagade jag 2 hål och betalade 2500 kr! Därför tycker jag att 4000 kr för ett sånt stort ingrepp verkar mycket prisvärt. Det är dock det enda jag har att jämföra med, då jag haft gratis tandvård innan. Priset är självklart en stor faktor i valet av tandläkare, men jag har mycket dålig erfarenhet av tandvården och värdesätter därför känslan av trygghet och förtroende för tandläkaren väldigt högt i valet av tandvård.</p>
<p>Jag skulle aldrig gå med en saknad framtand så därför skulle jag betala för att få det fixat, men självklart tycker jag att det är på tok för dyrt att gå till tandläkaren. Det är många som inte har råd och har man en misskött mun där tänder saknas ser man härjad ut.</p>
<p>Jag skulle aldrig sätta in en brygga då man förstör ytterligare två tänder. Jag har sett hos både anhöriga och vänner att det ofta blir problem med bryggor, de spricker och det blir ofta problem med infektioner</p>
<p>Jag skulle fråga min tandläkare om andra behandlingar än bro, men eftersom jag gått länge på samma klinik så känns som bra att gå dit.</p>

Jag skulle fråga tandläkaren om det fanns något alternativ till brygga - annars svarar jag ja.
jag skulle få bo på gatan om jag fick en sådan utgift men jag antar att jag skulle kunna utge mig som papperslös..
Jag skulle förmodligen även ta reda på vad ett implantat skulle kosta och dess för-/nackdelar. Det fanns inte med i frågeställningen
jag skulle ha sett mig omkring innan jag tackade ja till priset men förslaget att jämföra innan man tackade ja fans inte!
Jag skulle i det beskrivna fallet inte acceptera en bro utan få ett implantat gjort istället. Det skulle förmodligen kosta mer men är en mycket bättre lösning. Det viktigaste vid val av tandläkare är hans/hennes kompetens, speciellt om man gör mer avancerade saker som implantat eller bryggor.
Jag skulle inte göra en provisorisk lagning utan vänta tills jag fick den permanenta bryggan och det minskar kostnaden med över 3000 kronor. Det alternativet fanns inte att välja vilket var dåligt.
Jag skulle kanske inte tagit den tillfälliga lösning utan gått med glugg i 4 veckor
Jag skulle personligen ringa runt till specialistkliniker innan jag bestämde mig för att acceptera min egen tandläkares förslag. Men att svara på era frågor utan att ha adekvat information om det aktuella dagsläget för både priser och viken typ av behandlingsformer för det aktuella problemet som faktiskt finns till hands vid det givna tillfället är omöjligt. Ni skulle ha ställt lite kompletterande frågor och haft lite fler svarsalternativ för att få ut mer av undersökningen. Viktiga frågor som ni inte ställt är t.ex. hur länge man gått hos samma tandläkare, hur och om ens tandläkare samarbetar med andra specialister. För min egen del har jag haft samma tandläkare i 28 år och min tandläkare samarbetar med specialister, så om det händer akuta saker så är det fler som bedömer min situation och jag hamnar hos den som bäst kan lösa problemet. T.ex. när jag skulle dra ut tänder som hade för många rötter, så fick jag remiss till en specialist, när det skulle byggas en krona så gjorde min tandläkare en avgjutning, en specialist gjorde kronan och min tandläkare satte in den. Vid stora omstruktureringar i munnen så måste man fråga om priser hos flera olika specialister för att ha ett hum om vad som är rimligt, skulle nog kontakta försäkringskassan också för att verkligen få hela bilden klar för mig.
Jag skulle undersöka om den utslagna tanden är så skadad att den inte går att ersätt med en krona och i annat fall om den går att ersätta med ett implantat och vad det skulle kosta.
Jag skulle vilja ha en tandprotes på skruv. Ingen brygga på framtänder
Jag skulle vilja kunna svara att jag inte vill bli påtvingad en provisorisk protes, och betala dyrt för den.
Jag stod inför en liknande situation nyligen där halva kronan på en tand gått av. Tandläkaren gav tre alternativ och rekommenderade det billigaste - att bygga upp den skadade delen med plats och hoppas att det håller, vilket jag valde. Tidigare gick jag hos folktandvården, men gick några gånger akut till denne tandläkare som jag fick stort förtroende för - och bytte

Jag studerar i Budapest och går till tandläkare där nere. Och det sjuka är att även med resan dit är det billigare att besöka tandläkaren där än hemma i Sverige. Dit jag går har de dessutom en toppmodern klonik och mkt skickliga tandläkare. Så det kommer nog att ta väldigt lång tid innan jag besöker en svensk tandläkare.
Jag svarade att jag skulle tacka NEJ till erbjudandet på grund av att jag skulle välja att hoppa över den föreslagna tillfälliga protesen. Onödiga tusenlappar för en tillfällig lösning.
Jag svarar att jag skulle svara vet ej till erbjudandet. Jag vill ju veta om detta är absolut enda möjligheten. Finns alternativ? Det är vad jag vill ta ställning till först. Det ekonomiska är av underordnad betydelse.
Jag tillhör de lyckliga som har råd att gå till tandläkaren. Har alltid skött mina tänder som vuxen.
Jag tror att tandläkaren tar betalt efter en mall, hoppas ej jag har fel
Jag tycker att det är väldigt svårt med priserna, jag vet inte vad som är skäligt eller ej. Överlag är det sällan trevligt att gå till tandläkaren, det blir alltid dyrt för mycket kort tid i stolen samt att personalen gärna klagat och skäller på att man gör fel på olika sätt. Kort och gott, denna verksamhet har verkligen mycket att ta tag i.
Jag tycker att tandvården är alldeles för dyr och att det borde subventioneras mycket mer.
JAG TYCKER ATT TÄNDERNA TILLHÖR KROPPEN OCH SKA VARA KOSTNADSFRI, I SAMMA UTSTRÄCKNING SOM ANNAN VÅRD. TYP BEN-BROTT, HJÄRTBYTE AMPUTATION OSV. FUNGERAR INTE MUNHÄLSAN FÅR DET STORA KONSEKVENSER FÖR MÄNNISKAN I HELHET. OCH DÅ OCKSÅ KOSTNADER I DEN ÖVRIGA VÅRDEN. SÅ JAG TROR JU SAMHÄLLSEKONOMISKT ATT DET VORE EN VINST TOTALT, OM TANDLÄKARBESÖKEN VORE LIKSTÄLLT MED ETT LÄKARBESÖK.
Jag tycker det lät väldigt billigt, folk som går ofta klagat på att det är så dyrt
Jag tycker det var bra frågor och enkla att besvara.
Jag tycker det är svårt att själv undersöka priser, kvalitet, alternativ, möjligheter och eventuella risker när det gäller vård. Jag kan ingenting om att läka tänder. Jag vet inte vad det kostar eller borde kosta. Självklart vill jag inte betala mer än det absolut billigaste jag kan få, men samtidigt vill jag inte få en sämre behandling än den absolut bästa jag kan få. Jag är helt i händerna på folk med bättre kunskaper. Det känns inte bra. För hur ska jag bedöma om de prioriterar min hälsa eller sin egen profit?
Jag tycker inte att tandvård ska bero på hur mycket inkomst man har utan att den ska fungera som den vanliga sjukvården.
Jag tycker prissättningen inom tandvård är oklar, och de bidrag jag fått är mer gynnande om man sparar upp mer, dvs går mer sällan. Det känns som om det skulle kunna finnas en enklare lösning, t ex två bestämda prislistor el dylikt så att varje besök kostar samma.

Jag undrade i början av undersökningen om frågorna gällde behandlingen eller priset men det verkade huvudsakligen vara inriktat på priset. När det gällde behandlingen var det oklart om de två tänderna bredvid också skulle ersättas av porslinter för i så fall funderar man ju på om man inte kan sätta in ett implantat i stället för den förlorade tanden och lämna de två bredvid orörda.
Jag utgår att prissättningen sätts valfritt men att tandläkarpraxis utbildning SKALL vara likvärdig för att få kalla sig Svensk tandläkare skall du ha ett godkänd svensk utbildning eller kunna visa upp likvärdig utländsk sådan. Du som tandläkare och din personal skall följa upp kompetens fortbilda sig på ny praxis. Har man inte sådan skall man inte få utföra ex implantat utan godkänt diplom från fortbildning osv. Jag som patient skall kunna känna mig trygg och att det utförs professionellt
Jag vet att olika tandläkare och tandvårdskliniker har olika priser för sina behandlingar. Men har man en bra tandläkare som man går regelbundet till och känner förtroende för, då går man inte runt och kollar priser på olika ställen. Men det vore bra om det fanns en sida på nätet för olika tandvårdsfrågor. Både om kostnader och förklaringar gällande olika behandlingar. Fast det kanske redan finns?
Jag vill gå till en som är erkänt duktig. Priset är inte lika viktigt men jag vill inte bli lurad
Jag vill gärna få tips om var jag kan finna riktpis för olika tandvårdsbehandlingar!
Jag väljer folktandvården för att då vet jag att jag inte blir lurad på priset och jag får professionell tandvård.
Jag vänder mig alltid till min tandläkare sedan flera år tillbaka och har mycket stort förtroende för henne.
Jag är försäkrad. 600 kr/år ger gratis undersökningar och behandling vid behov.
Jag är luspank och har inte råd med tandvård, oavsett kostnad, skulle inte heller vara berättigad till stöd från socialen. Klassklyftorna sitter fortfarande i käften.
Jag är mycket tandvårdsrädd och har en specialiserad tandläkare som jag litar på och antar att det är mycket dyrare att gå dit, men hellre det än tandlös... Men jag tycker att det är orättvist att det ska kosta olika!
Jag är njurtransplanterad och får därför 600:-/halvår i bidrag för förebyggande tandvård. Därför den låga kostnad som jag lagt ut det sista året!
jag är oftast dålig på att jämföra priser
Jag är tandhygienist och har specialkunskaper inom området och förtroendefulla relationer med tandvården. jobbar själv inom tandvården
Jätte bra
Kan inte ha bättre tandläkare/hygenist

Kan tycka att tandvården har urholkats av avregleringen som har gjort att valmöjligheterna har blivit för många och det är svårt att veta vad man får för pengarna. Jag kan se att när priserna ökade efter avreglering så har jag valt bort de årliga besöken som jag gjorde förut. Jag saknar frågor om hur man blir kallad till tandvården, även när man gick årligen till tandvården så ligger det mycket på individen att se till att bli kallad. Även nu är det så.
Kanske skulle beakta att det finns tandvårdsförsäkring som många har nu förtiden som täcker detta.
KÖr och bra.Relevanta frågor
Kvalitet är det absolut viktigaste och att man inte blir lurad av sin tandläkare.
Känner flera tandläkare och är själv tandläkare men sedan 1 år pensionär. Har stort förtroende för vissa kollegor.
Köper tandvård utomlands då det är löjligt dyrt i Sverige.
l
Lagstifta om tandtråd och eltandborste så minimerar vi utgifterna för tandvård i landet
Lita på Folktandvården.
Litar på kompetensen om inget konstigt dyker upp.
Lite svårt att ta ställning. Till pris och sådant. För jag har tandläkarförsäkring.
Lite tandläkar skräck därför mkt viktigt m min tandläkare!
Lss
Låt tandvården ingå i den övriga sjukvården. Det är värt det lilla som det kostar extra i skatt.
Lätt undersökning, intressant ämne och lagom många frågor.
Man bara betalar, Ett nödvändigt ont!
Man måste ta hand om sina tänder ,fast det är alldeles för dyrt tyvärr...
Man tänker sig för innan man tjafsar med någon som tänker borra i munnen på en.
mej
Min tandläkare har för vana att bara tala om vad det kostar utan att ge alternativ till föreslagen behandling. Det fanns ingen fråga med om detta.
Min tandläkare informerar alltid om olika alternativ, och priset för detta. Därför var en del av frågorna inte relevanta i mitt fall.
Min tandläkare lämnar alltid en prisuppgift om det är något större som skall åtgärdas.
Min tandläkare talar alltid om vad olika behandlingar kommer att kosta.
Min tandläkare är en god gammal vän sedan 40 år och vi kan alltid ha en öppen och förtroendefull dialog om lämpliga åtgärder och dess kostnader. Därför är kanske mina svar inte helt relevanta för hur allmänheten generellt.
Min tvekan beror på ekonomin! det är allt för dyrt att gå till tandläkaren!
Min åsikt är att jag inte tror att ett högre pris hos en tandläkare nödvändigtvis innebär högre kvalitet. Kvalitén är mycket svår för en svensson att bedöma - priset däremot går att jämföra. Något dyrare än referenspriset är ok, men inte över 3000 kronor mer....

Mkt bra och viktig undersökning, många i min ålder behöver mkt mera information om tandvården och dess subventioner
Mycket värdefull undersökning då jag med förundran upplever att alltför många vuxna människor i vårt land verkar avstå från regelbundna besök hos SIN tandläkare. De går endast till tandläkaren vid akuta behov! Men som min svärfar alltid sa: Du behöver bara horsta den tand du vill ha kvar!
Många frågor ger intrycket att vara antingen eller. Exempelvis frågan kring hur jag skulle regera på priset för bryggan. i verkligheten skulle jag Be att få återkomma och sedan kolla upp priset hos andra tandläkare i närheten och baserat på den undersökningen boka hos den ursprungliga eller hos en annan.
Många vänner till mig åker och fixar sina tänder utomlands för att det är billigare och som de säger även bättre tandvård i andra länder.
Måste man lägga brygga?
Märkligt att inte tandvård räknas som all annan vård av kroppen
Nej - inga. Någon/några frågor var irrelevanta.
Nej enkäten var tydlig och enkel
nej men vill påpeka att jag har en tandvårdförsäkring där de flesta kostnader ingår
Nej, det har jag inte. Men jag till gärna tillägga, att jag har varit patient hos samma tandläkare i mer än 30 år. Av den anledningen känner jag inte till andra tandläkare och deras taxor.
Nej, men har man ont som jag hade så tar man första bästa tiden, hos oss byter dom tandläkare hela tiden, men är glad att dom finns på plats när man behöver dom
Nej! Har en utmärkt relation med både tandläkaren, sköterskan och hygienisten.
Nej! Möjligen att det ska vara möjligt att reklamera ett arbete som utförts bristfälligt och att en åtgärd då görs utan kostnad för patienten.
Nej. Bra formulerat
Nej. Har haft samma tandläkare i mer än 40 år !
Ni har inte med alternativet frisktandvårdsavtal med en fast månadskostnad.
Nu har jag själv otroligt bra tänder och har inga hål alls men jag anser att tandläkarbesök borde ingå i vår skatt. Alla ska ha möjlighet till en bra grundstandard i munnen livet ut.
OM det gäller en större kostnad skulle jag ta reda på priset hos någon mer tandläkare.
Om det var min vanliga tandläkare som föreslog behandlingen och priset hade jag känt mig helt säker på att hon skulle kunna göra ett bra jobb, annars inte lika säker.
Om jag behöver en bro och priset är högt kommer jag att kolla med annan tandläkare innan jag bestämmer var jag kommer att utföra lagningen, för utföra lagningen kommer jag att göra. Personligen tycker jag att tandläkar-kostnaderna är på tok för höga! Kan inte förstå vad det är som kostar och heller inte förstå varför det inte ingår i den vanliga förebyggande sjukvården.

Om jag får tid hos min vanliga tandläkare skulle jag känna mig i säkra händer, men om det vore en ny tandläkare skulle jag ringa fler kliniker för att få prisinformation för motsvarande behandling.
Om jag har förstått tandläkarreformen rätt så blir priset bara så här lågt för att frågan handlar om en framtand. Samma rabatt får man inte när det gäller kindtänderna. Och då kanske även svaren på frågorna hade blivit annorlunda.
Om man betänker att lagning av 2 tappade plomber kostade 2100 kronor verkar priset för angivet exempel fullt överkomligt
Orsaken till att jag valde tandläkare/klinik var att den låg nära mitt dåvarande arbete (jag angav annat skäl och det var detta)
Osedvanligt att den tänkta tandläkaren låg under rekommenderat pris, har aldrig hittat någon sådan.
Personligen fattar jag inte varför tandvård inte kostar som övr sjukvård!
Priserna har ökat mycket dom senaste 5-8 åren. Senast jag var hos tandhygienisten c.a 3 år sedan kostade besöket 460 kr nu kostade samma besök 740 kr, då är stödet på 300 kr avdraget.
Priset för en brygga med tre framtänder är den realistisk?
Priset på behandlingen är svårt att relatera till om man inte besöker tandvården så ofta och därför vill jag ta in ett andra pris. D v s kan betyda att jag går tillbaka till den första kliniken.
Priset var inte orsaken till att jag inte accepterade offerten, utan själva behandlingsförslaget. Det bör finnas en till box där alternativet är: väljer en annan behandling, så som implantat, som är billigare (i denna situation), samt modernare. Det saknas fler alternativboxar i flera svarsavsnitt. De personliga bitarna bör komma sist i formuläret.
Prisinformation, fråga enda alternativet?
Prisjämförelser är inte så lätt. Har endast haft små problem med mina tänder. Ett hål att laga någon gång ibland och då blir man inte så priskänslig. Har bott utomlands och där var det mycket dyrare så i den jämförelsen är det relativt billigt i Sverige.
Prisuppgifter för olika behandlingar skiljer sig åt om det är en privat tandvårdsklinik eller om det är Folktandvården. De privata tandläkarna har, vad jag tror, en högre taxa. Svårt att kontrollera prisuppgifter. Av den anledningen kan det vara bra att ta in en offert från en annan tandläkare. Försäkringskassan kan kanske bidra med vissa uppgifter.
Professionellt upplägg, förhoppningsvis har ni också i åtanke att tandvård är gratis upp till 23 år i Västra Götaland, vilket påverkade mina svar.
På ett så stort arbete skulle jag vilja ha in typ offert. Men jag vill samtidigt känna min tandläkare. Så det blir litet ur askan i elden. Lättare avseende vanliga läkare.
På frågan om jag varit hos tandvården räknar jag in årlig undersökning, men på frågan om huruvida jag frågar om pris innan svarade jag på behandling dvs. inte undersökning.
På första frågan skulle jag önskat alternativet: Att gå hem och läsa på om proceduren och och därefter fatta ett beslut baserat på fakta.

På mindre orter kan det vara svårt att hitta alternativ till folktandvården och alla har inte möjlighet att resa så lätt till en större ort. Detta bör Folk-tandvården tänka på när de sätter sina priser.
På sista frågan borde det finnas svarsalternativet Säker behandling med bra resultat eller liknande.
På sista frågan ville jag helst kryssa för *Förtroendefull relation med tand-läkare och tandsköterska/hygienist OCH *Rekommendationer. På en mindre ort pratar man med varandra och man får veta av andra vilken tandläkare som är bra och vem som inte är det. Man blir rekommenderad av andra. Den frågan skulle man ha fått kryssa för fler alternativ
Rent generellt kan man säga så här: Det är obegripligt att vi kan gå till den allmänna sjukvården och betala kaffepengar för vård eller t.o.m. inget alls, samtidigt som vi måste betala en halv förmögenhet för ett tandläkarbesök. När ska politikerna begripa att en god tandstatus till ett rimligt pris i förläng-ningen kan leda till förebyggande av sjukdomar som både direkt och indirekt orsakas av dåliga tänder? Tanderna har en synergieffekt på andra kroppsor-gan. Det är fullt begripligt att tandläkare ska ha bra betalt för sitt arbete, liksom övrig personal inom sjukvården, men det finns ingen hållbar förklaring till varför patienter inom tandvården ska betala dessa höga priser i jämfö-relse med den allmänna sjukvården. Människor med låga inkomster tvingas därför att avstå från tandvård. Detta har i förekommande fall utvecklats till en klassfråga. Hög inkomst=tandvård, låg inkomst=ingen tandvård.
Resultatet är viktigast därefter kommer pris.
Rådgivning vid besök debiteras utan att man är medveten om att rådgiv-ningen kostar xtra utöver besöket vilket känns som att bli lurad på pengar då detta borde ingå i ordinarie kostnad
Saknade alternativet på första frågan att: Kolla pris på ytterligare ett ställe eller två innan man tackar ja eller nej
Saknade några alternativ på frågorna. Blanda annat alternativ med ett NEJ, men vill kontrollera med andra tandläkare istället för bara JA eller NEJ (där det bland annat var att lämna gluggen öppen) Sen har jag av egen erfarenhet vetskap att min tandläkare skulle ge mig ett kostnadsförslag, men skicka mig till en specialist (som har hänt i verkliga livet) SÅ jag har fullt förtroende för min tandläkare att denne även tar hjälp av kollegor som är specialister inom just detta område
Saknar alternativet kunnig/skicklig tandläkare som alternativ till varför jag väljer någon.
Saknar dyrare alternativ me implantat istället för bro.
Saknar en bra prisjämförare.
Saknar ett svarsalternativ där man ber om att få återkomma angående pris-förslaget efter ensecond opinion.
Sist frågan jämför tandläkare och tandhygienist. Går hos annan klinik för tandputsning/tandhygienist som ligger närmare och är billigare då jag använder det oftare.
Sista frågan saknade svarsalternativet Att behandlingen har hög kvalitet. Det är ett viktigt kriterium för mitt val av tandläkare.

Skulle accepterat erbjudandet om den tillfälliga lösningen och dess 3500:-kunnat väljas bort.
Skulle betala vad som helst för att behålla mitt leende.
Skulle gärna anta förslaget o priset hos tandläkaren. Men jag har en pension på ca 8500 i månaden o då har man inte råd att gå till tandläkaren
skulle göra efterforskning innan jag väljer tandläkare, både kolla med vänner och vad som står på nätet samt pris
Skulle ha avstått från den tillfälliga protesen
Skulle har haft en möjlighet att sätter in kommentaren vid prislistan. Jag tex skulle har övervägt att hoppa över den provisoriska bron, eftersom prisbilden gav uppfattning att allt skulle kostar typ inget till mig ;)
Skulle inte tacka nej direkt utan kolla priser
Skulle kontrollera tandvård utomlands.
skulle vilja svara att om man kunde välja att avstå från den tillfälliga proteskonstruktionen så skulle jag valt det svaret
Skulle vilja veta om det finns andra alternativ än en bro, dvs. bara ersätta just den skadade tanden.
Snygg och trevlig utformning av enkäten :-)
Som sjukpensionär har man inte lyxen att gå till tandläkare trots jag har massor av trasiga tänder och idag svårt tugga mat. Det kostar alldeles för mycket så man går bara dit om det är mycket akut men bara att dra ut en tand går på ca 2000 kr och de ångarna kan man inte spara ihop eller betala på konto tabdläkarkonto. Med den låga inkomsten man har får man inga konton.
stort förtroende för min tandläkare
Svaren baseras på att den statliga referensen är korrekt.
Svensk tandvård är alldeles för dyr, den skulle ingå i högkostnadsskyddet för sjukvård
svåra frågor att svara på. man måste ju lita på tandläkaren, man vet ju inte vad sakerna kostar eller vilken alternativ lösning det finns. känns som att det borde gå att laga med en stifttand. billigare, dyrare?
svårt att bedöma tandvårdskostnader
Svårt att ge relevanta svar. För få alternativ.
Svårt att svara när man inte har några problem med tänderna.
Svårt att svara på prisförslaget när inga andra alternativ ges,med liten plånbok så är summan lite för hög för min del men förmodligen är det väl den taxan som gäller. Önskvärt vore ju att kunna få billigare tandvård,de tillhör också kroppen och kan påverka hela hälsotillståndet. Tyvärr avstår många sin tandvård pga kostnaderna.
Svårt att svara på vissa frågor då jag har tandvårdsförsäkring
Svårt att sätta sig in i scenariot och prisbilden då jag aldrig gjort annat än lite allmänt puts hos tandhygienist med jämna mellanrum. Har faktiskt ingen aning om vad tandvård kostar. Lever lycklig så länge jag har hela, kariesfria gaddar :)
Svårt att veta om priserna är rimliga. Jag har aldrig behövt en bro.

Svårt att veta om tandläkaren gett ett rimligt pris för en behandling. Det skall mycket till innan man byter tandläkare för ett ingrepp efter att undersökningen är gjord. kanske skulle man kunna betala för en undersökning, och få resultatet som dokument elektroniskt eller på papper, och med detta som grund begära in kostnadsförslag från flera tandläkare.
Svårt att veta vad som är billigast och vilka andra alternativ som finns prismässigt och kvalitetsmässigt och det är alltid för dyrt känns det som eller att jag blir lurad.
svårt besvara vissa frågor. Skulle kräva utförligare svar eller fler alternativ
Syftet med undersökningen kändes lite oklar. Men det är mest en parentes.
Så dyrt att gå till tandläkare, som pensionär finns det knappast någon möjlighet att betala med den dåliga pension man har, man får gå tandlös till dödagrar.
tack, och gott nytt år.
Tandläkare är moderna tiders hästhndlare får alltid förslag på nya onödiga behandlingar när jag byter klinik
Tandläkaren berättar alltid vad det kommer att kosta och berättar om det finns annat alternativ och den kostnaden
Tandläkaren kostar alldeles för mycket trots subventioner! Har blivit en klassfråga!
Tandläkarens förhållningssätt är oftast viktigare än priset. I värsta fall kan man låna pengar, men ett uselt förhållningssätt kan inte repareras. Det kan också bli dyrt!
Tandläkarens kompetens viktigast, men då det handlar om mkt pengar, är pris också viktigt
Tandvård borde ingå i högkostnadsskyddet som gäller för sjukvård, då kostnaden för tandvård gör att jag får avstå från regelbunden tandvård som det ser ut nu.
Tandvård borde klassas som allmän sjukvård. Mycket av hälsan påverkas av hur bra tandhygien man har. Det är svårt att säga vad saker ska kosta, men om det skulle vara del av den allmänna sjuk försäkringen.
Tandvård borde rimligen ingå i vanlig sjukvård, med högkostnadsskydd och allt.
Tandvård borde vara tillgänglig för alla som vanlig sjukvård när det gäller kostnader.,
Tandvård är för dyrt, borde finnas någon form av subvention så att ekonomin inte avgör vad jag har råd med när det gäller mina tänder
Tandvård är mycket viktigt för mig och jag har idag en mycket bra och förtroende ingivande tandläkare. Det han hittills rekommenderat har fallit mycket väl ut.

Tandvård är och har alltid varit dyrt men nödvändigt. Sedan tandtråd blev vanligt har jag inte haft karies utan alla insatser från tandläkarens sida har handlat om reparationer, nu senast av ett inlägg av komposit i en framtand. Jag går inte till Folktandvården på grund av upplevelser där i min ungdom, t.ex. fanns det alltid färsk blodspår i trappan. De hade också en elak kvinnlig tandläkare Persson, som inte bedövade barn när hon drog ut mjölkttänder. Jag har inte tandläkarskräck, men Folktandvården har avskräckt.
Tandvård är viktigt och det är nödvändigt att staten subventionerar den. Skulle det rusa upp i pris skulle det bli en klassfråga som i USA. Så vill jag inte ha det. Kostnaden för annan sjukvård skulle också öka om fler valde att inte gå till tandvården pga pris.
Tandvården tror jag är mer öppen och bättre utsatt för konkurrens, vilket gynnar oss konsumenter. Det höjer kvaliteten och pressar priserna. Ibland kan jag önska att även sjukvården kunde luta sig mot detta. Tror också att tandläkare inte administrerar ihjäl sin tid, liksom andra läkare i dagsläget, utan dom för det dom är bra på och det dom ska vilket ökar förtroendet. (så väl privat som inom landstingen)
Tandvården är alldeles för dyr i Sverige. Jag har inte råd att få mina tänder undersökta.
Tandvården är trots nya subventioner alldeles för dyr. Jag har precis upplevt det scenario som frågan antyder, och kan bara inte få fram pengar till åtgärden. Alternativen är få, vara tyst, aldrig mer le, eller dö
Tandvårdskostnader känns som en djungel och lotteri.
Trevligt!!
Tror inte det finns någon tandläkare som sätter in en brygga till det priset.
Tycker att ett alternativ saknades och det är en annan beh. Behöver man verkligen ersätta alla 3 framtänder? Kan ett titaninplantat vara en lösning? tycker att tandvård ska funka likadant som vanlig vård, kostnadsmässigt sett.
Tycker det var ett ganska lågt pris som jag skulle få betala. Det kostade mycket mer när jag satte in en ny porslinstand bak.
Tycker det är fruktansvärt dyrt att gå till tandläkaren, tycker staten (våra skattepengar) borde gå till tandvård istället för till Rut- och Rotavdrag.
Tycker du att tandvården borde vara gratis? : JA
Tycker ett tandläkarbesök skall kosta som ett vanligt läkarbesök med tanke på att båda ingår i landstinget.
Tycker tänderna ska räknas till kroppen och att vården subventioneras
Tydliga frågor
Tyvärre verkar det finnas många tandläkar-kliniker som inte är seriösa - kunniga, noggranna och prisvärda.
Tyvärre vet jag inte hur jag skall säga jag har frisktandvårdvård men nyss fått grönt kort så det skall bli intressant och se hur Man gör för att få rätt så dessa kostnader.
Tänd läkare borde tillhöra till den vanliga sjukvård systemet för att sänka priset när det gäller olika osv

Tänder måste man ha så jag har alltid gjort de lagningar min tandläkare har sagt behövs, trots att det har varit dyrt. Har alltid fått veta priset innan behandlingen börjat.
Tänder är viktiga, jag anser att jag måste fixa dem om det blir problem. Men för mig är det egentligen för mycket pengar, trots detta skulle jag verkligen försöka skrapa ihop pengar så det räcker.
Tänker att tänderna är rätt viktiga vilket gör kostnaden till en bisak. Jag har gått till min tandläkare hela mitt liv och byter inte för att det är billigare någon annanstans
Under denna sommaren har jag fått lägga mycket pengar på tandvård. Detta pga ett oväntat problem med visdomstånderna. Jag hade önskar att det fanns ett bra sätt att ta in offerter samt jämföra priser och rekommendationer för olika vårdgivare/kliniker.
Undrar om det inte finns fri vård för en 69-åring? Jag har dessutom olycksfallsförsäkring som borde täcka kostnaderna.
Undviker tandläkarbesök i det längsta pga kostnaderna
Usch för tandläkare
Varför fanns inte ersättning av endast den förlorade tanden som alternativ?
Varför inte ta upp mer om amalgamfrågan ett stort besvär för många äldre med amalgamet kvar i mun.
Varför kan man inte sätta in en s k skruvtand (protes)?
Varför ställs inga frågor huruvida man har tandvårdsförsäkring? Det har jag så ingen av hypoteserna var aktuella för min del. Jag frågar aldrig vad behandlingen kostar eftersom jag vet att den ingår och jag inte behöver betala för den! (Mer än de 20kr i månaden som försäkringen kostar.)
Varför är det så dyrt
vart tog kvalitetsaspekten och alternativa behandlingar vägen?
verkar väldigt lågt pris
vet ej
vet ej
Vet inte om jag förstod behandlingen rätt. Ska man dra ut de närmaste tänderna för att kunna få plats med bron som då innehöll 3 nya tänder?
Vid mitt senaste besök hos en privat tandläkare föreslogs en större insats som skulle kosta tusentals kronor. Jag blev misstänksam och bokade tid för en kontrollundersökning hos annan tandläkare som inte såg några som helst behov för åtgärder. Det jag är misstänksam till i det här exemplet är därför framförallt om det överhuvudtaget är en nödvändig behandling eller om tandläkaren föreslagit en överbehandling. Innan jag lägger ut flera tusen skulle jag gå till en annan tandläkare också och inte bara ta första tandläkarens ord för det. Men om det verkade stämma efter en second opinion tycker jag att erbjudandet låter bra.
Viktigast för mig är att det går att lita på tandläkaren. Då går det att acceptera ett högre pris.

Viktigast är att man vet att tandläkaren har ett gott rykte och kan sin sak. Priset i en småstad som Vänersborg varierar inte så mycket mellan de olika tandläkare vi har i vår stad, däremot kan synen på om man kan laga en tand eller om det behövs en stifttand variera, då skiljer sig ju kostnaden mycket och man anlitar naturligtvis den som anser sig kunna laga tanden.
Viktigt att ha en kontinuitet med vårdgivaren. Går därför till min vanliga tandläkare som jag haft kontakt med ca 20 år. Han har journaler och röntgenbilder till sin hjälp för att kunna avgöra om det blivit någon förändring av min tandstatus.
Viktigt att ha förtroende för tandvården.
Vill att det ska framgå att stora differenser nedåt mellan rekommenderat pris och verkligt pris signalerar att det finns risk för ett inte yrkesmässigt utfört arbete.
Vill bara understryka att det är väldigt enkelt att jämföra priser mellan folktandvård och privat i Sthlm.
Vill ha statligt finansierad tandvård, vill helst inte betala över 500 kronor för behandling.
Vill se fler erbjudande om tandvård med hög kvalitet och lägre priser.
Vissa av oss som bor i Sydsverige reser lätt till Stettin. Se www.dentour.dk
Vore ju kul att veta om priset ni angav för behandlingen är rekommenderat pris eller helt i det blå?
Vägrar ha fula tänder, det får kosta vad det kostar vill. Trots att jag inte har så hög inkomst!
väldigt svårt att kunna påverka tandläkarpriser. tänder borde ingå i den normala sjukvården.
Väljer en tandläkare nära min arbetsplats därför blir det folktandvården eftersom det är det enda alternativet i närheten av Jokkmokk
Väljer tandläkare inte enbart baserat på pris utan även baserat geografiskt läge, öppettider och väntetid.
ygyfjm
Är det realistiskt prisexempel med en hel brygga för det priset som jag avses betala.
Är egen företagare o fått vänta lång tid vid besök.... Hade jag kunnat göra lika o dessutom fakturera de vore jag ekonomiskt oberoende...
är nöjd
Är nöjd med folktandvården där jag går
är rädd för tandläkaren men inte så att jag inte går dit.
Är tandvårdsrädd, så för mig är det mycket viktigt att jag litar på min tandläkare och tandhygienist. Priset är många gånger alldeles för dyrt. Hade varit bra med samma system som inom sjukvården.
Överhuvudtaget är det mycket underligt att inte tandvård ingår i högkostnadsskyddet!! Om man får infektion i en tand kan det ju bli problem med att det kan sprida sig till hjärta mm!
Övriga alternativ framgick ej. T ex implantat